

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Patrik KAŇOVSKÝ

**Trh práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín:
regionálně-geografická srovnávací studie**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc 2021

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo):** Patrik Kaňovský (R17137)
- Studijní obor:** Regionální geografie
- Název práce:** Trh práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín: regionálně-geografická srovnávací studie
- Title of thesis:** The labour market in the district Uherské Hradiště and Hodonín: regional-geographical comparative study
- Vedoucí práce:** doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
- Rozsah práce:** 79 stran
- Abstrakt:** Předložená bakalářská práce se zabývá studiem a analýzou trhu práce v regionech Slovákka, tedy okresech Uherské Hradiště a Hodonín po roce 1989 s důrazem na období po globální ekonomické krizi, která končila v roce 2014. V této práci se objevuje struktura národního hospodářství, výčet největších zaměstnavatelů v jednotlivých obdobích a vývoj nezaměstnanosti. Hlavní cíl této práce je zaměřen na období po globální ekonomické krizi, na který je kladen velký důraz zejména na regionálně-geografickou analýzu trhu práce. Závěr této práce je zaměřen na problémové skupiny obyvatelstva a cizince na trhu práce ve studovaném regionu.
- Klíčová slova:** trh práce, zaměstnanost, nezaměstnanost, region Slovákka, okres Uherské Hradiště, okres Hodonín, období po ekonomické krizi
- Abstract:** The presented bachelor thesis deals with the study and analysis of the labour market in the regions of Slovákko, in the district of Uherské Hradiště and the district of Hodonín after 1989 with an emphasis on the post-crisis period. This work describes the structure of the national economy, a list of the largest employers in each period and the development of unemployment. Furthermore, this work is focused on the post-crisis period, on which great emphasis is placed in this work, which describes the regional-geographical analysis of the labor market. At the end of this work, problem groups of the population and foreigners on the labor market in the studied region are assessed.
- Keywords:** labour market, employment, unemployment, region Slovákko, Uherské Hradiště district, Hodonín district, post-crisis period

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval zcela samostatně pod vedením doc.
RNDr. Václava Touška, CSc. a uvedl veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci, dne 14. května 2021

.....

podpis

Tímto bych chtěl poděkovat doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za ochotu, podporu a pomoc při vedení této bakalářské práce. Také mu děkuji za profesionální a vstřícný přístup, odborné a užitečné rady, zajímavé názory a hodnotné připomínky, které mi poskytl během odborných konzultací v průběhu zpracování této předložené bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Patrik KAŇOVSKÝ**
Osobní číslo: **R17137**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Trh práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín:
regionálně-geografická srovnávací studie**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Na Slovácku je dlouhodobě velmi rozdílná situace na trhu práce v okrese Uherské Hradiště na straně jedné a v okrese Hodonín na straně druhé. Cílem bakalářské práce bude rozpoznat příčiny této rozdílné situace. V regionálně-geografické studii bude položen důraz na metodu komparativní analýzy. Kromě území okresů bakalářská práce bude osahovat i analýzy za území správních obvodů SO ORP a jednotlivých obcí. Základními analyzovanými daty o vývoji a současném stavu na trhu práce budou data, která zjišťuje MPSV. Text bakalářské práce bude doplněn řadou tabulek, grafů a kartogramů.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Feřtová, M., Temelová, J. (2011): Prostorové specifika strukturální nezaměstnanosti na úrovni obcí v České republice. *Sociologický časopis* 47 (4): 681-715

Fišer, P. (2012): Změny na trhu práce v Jihomoravském kraji: regionálně-geografická analýza s důrazem na období ekonomické krize. Dizertační práce. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta

Mareš, P. (2002): Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství

Rosič, M., Klamár, R. (2015): Trh práce a politika zamestnanosti pre geografov. Prešov: Prešovská univerzita, Fakulta humanitních a přírodních věd

Spěváček, V, a kol. (2002): Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty. Praha: Linde

Toušek, V., Tonev, P. (2002): Změny ve struktuře zaměstnanosti v regionech České republiky: vliv zahraničních investic. In: *Vybrané aspekty podnikatelského prostředí jako výchozího faktoru efektivnosti regionálních rozvojových projektů (případová studie)*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta

Tvrdý, L. (2007): Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu. Ostrava: VŠB Technická univerzita, Ekonomická fakulta

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 31. ledna 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2019

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 31. ledna 2018

Obsah

1. Úvod	8
2. Charakteristika vymezeného území	10
3. Přehled literatury	14
4. Zdroje dat a metodika práce	16
4.1. Data	16
4.1.1. Údaje o zaměstnanosti	16
4.1.2. Údaje o nezaměstnanosti	18
4.2. Metodika práce	19
5. Struktura hospodářství koncem osmdesátých let minulého století	21
6. Změny ve struktuře zaměstnanosti po roce 1989 do současnosti	27
6.1. Období 1990-2001.....	27
6.2. Období 2001-2011.....	31
6.3. Vývoj po roce 2011.....	34
7. Vývoj situace na trhu práce v letech 1990-2014	37
8. Trh práce v období po globální ekonomické krizi (po roce 2014)	45
9. Regionálně-geografická analýza trhu práce v období 31. 12. 2014 – 31. 12. 2018.....	49
10. Problémové skupiny obyvatelstva, hůře se uplatňující na trhu práce	52
11. Cizinci.....	58
12. Závěr	62
13. Summary.....	64

1. Úvod

Předložená bakalářská práce se zabývá rozdílnou situací trhu práce v regionu Slovácka po roce 1989, kdy došlo k přechodu ekonomiky centrálně řízené státem na ekonomiku tržní. Tehdejší politické reprezentaci se v tomto přechodu podařilo zvládnout rozpad obřích státních podniků, které byly uměle drženy v provozu. Kvůli této ekonomické transformaci a také velkým privatizacím docházelo ke stále zvyšující se nezaměstnanosti. V roce 1990 pracovalo ve státních či komunálních službách přibližně 80 % obyvatel, v roce 1993 to bylo pouze 40 % a v roce 1997 to bylo pouhých 20 %. Také docházelo k postupné změně sektorové struktury národního hospodářství. V roce 1997 vzrostl počet podnikatelů z 0 na 1,5 milionu. Ekonomická situace se však v České republice zlepšovala, a tím se přibližila vyspělým státům především ze západní Evropy. Vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004 měl velký vliv na tuzemský trh práce, objevily se zde nové pracovní možnosti a příležitosti. V roce 2008 ale došlo k velkému otřesu celosvětové ekonomiky po splasknutí hypoteční bubliny. Během chvíle začaly krachovat velké banky, firmy, lidé přicházeli o práci a také o úspory, ze kterých měly být placeny hypotéky. Tato vlna finanční krize se velmi rychle přelila ze Spojených států do různých koutů světa, Evropou nevyjímaje (TABERY, 2017). V České republice měla tato vlna rovněž vliv na tuzemský trh práce. Tato práce by měla ověřit základní otázky:

- 1) Jaký vliv měla transformace ekonomiky na studované okresy?
- 2) Jaký byl ve studovaných okresech rozdíl nezaměstnanosti před ekonomickou krizí?
- 3) Jak je stav trhu práce regionu Slovácka po ekonomické krizi?

Při výběru této práce byla především touha po širším poznání své domoviny i z jiného, geografického hlediska se zaměřením na socio-ekonomickou sféru geografie. Také fakt, že bydlím v městské části Jarošov, která je součástí Uherského Hradiště. Tato práce klade důraz na období po prodělané globální ekonomické krizi ve studovaných okresech. Práce navazuje na bakalářskou práci Olgy Škrabalové, která se ve své práci věnuje také trhu práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín od roku 1989 do období konce globální ekonomické krize v roce 2014.

V této bakalářské práci se objevuje porovnání a následné zhodnocení situace na trhu práce ve studovaných okresech Uherské Hradiště a Hodonín od konce 80. let 20. století s důrazem na ekonomické období po krizi do roku 2018. Dle společnosti Deloitte a jejich indexu prosperity, který porovnává vývoj reálných mezd a míru nezaměstnanosti, období ekonomické krize v České republice skončilo v červnu 2015 a v prosinci téhož roku dosáhl index prosperity nejvyšší hodnoty od září roku

2007. Nejprve je práce zaměřena na strukturu hospodářství koncem 80. let 20. století, kde je podrobně analyzován počet zaměstnanců jak v základních sektorech ekonomiky, tak počet zaměstnaných v odvětvích průmyslu. V této kapitole je také zpracováno a následně i srovnáno deset největších zaměstnavatelů dle počtu pracovníků jak v okrese Uherské Hradiště, tak i v okrese Hodonín. Tyto ukazatele nalezneme i v následující kapitole, která analyzuje změny ve struktuře zaměstnanosti po roce 1989 až do roku 2011. Zde je podrobně popsána struktura zaměstnanosti ve třech etapách.

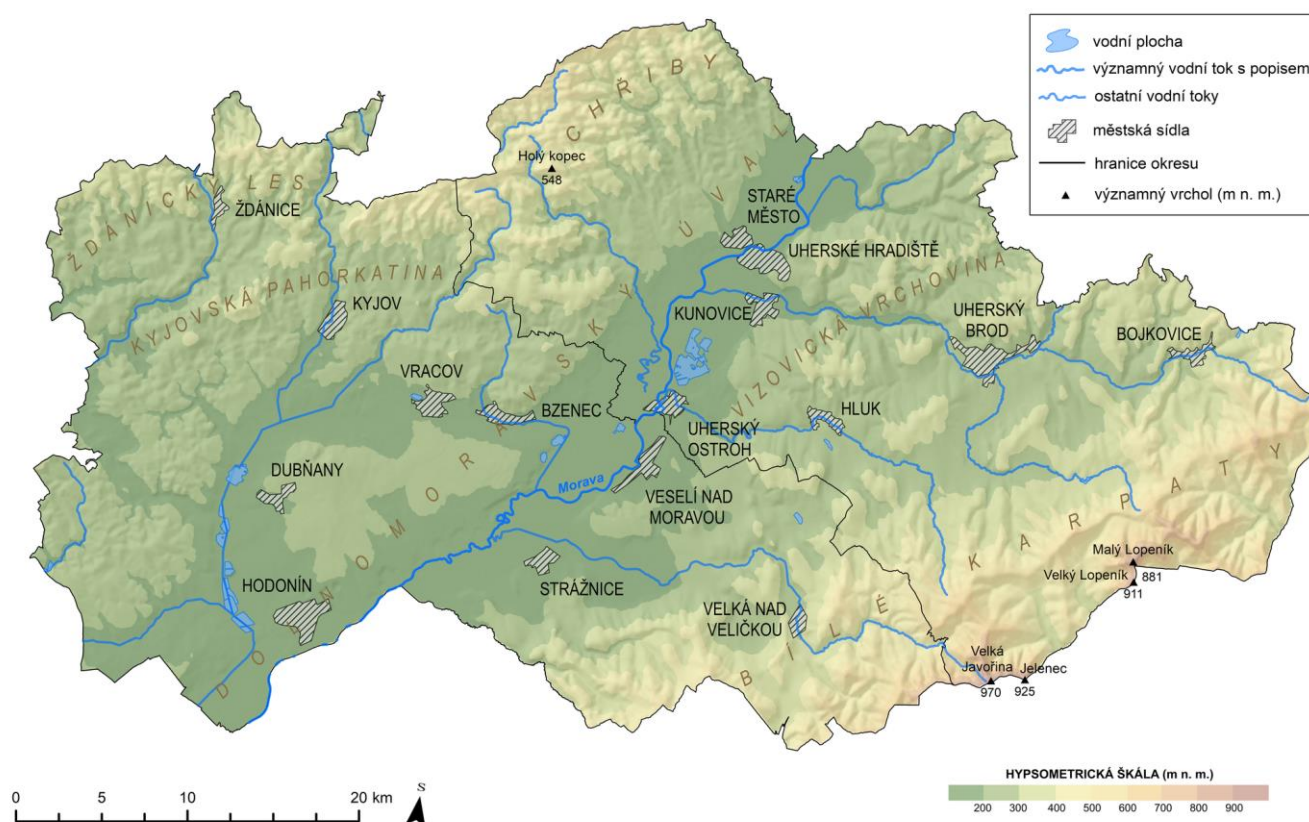
Dílčím cílem je charakteristika vývoje situace na trhu práce v letech 1990 až 2014. V této části práce bylo potřeba zjistit data o počtu uchazečů, míru nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst a následně vypočítat počet uchazečů na jedno volné pracovní místo ve studovaných okresech za jednotlivé roky. Následné zhodnocení bylo doplněno o grafy, které zobrazují ukazatele vývoje situace na trhu práce jak za okres Uherské Hradiště, tak i Hodonín a v některých případech zde nalezneme i porovnání s Českou republikou.

Hlavním cílem této práce bylo studium a analýza situace trhu práce v období po globální ekonomické krizi. Zde se práce zaměří na základní ukazatele trhu práce v období 2014-2018 za studované okresy a také na regionálně-geografickou analýzu trhu práce v období 2014 až 2018 za vybrané SO ORP, které spadají pod studované okresy, ale i za SO POÚ. Důraz bude kladen na počet uchazečů, míru nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných osob), počet volných pracovních míst a také na počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Následně je práce zaměřena na problémové skupiny obyvatelstva, hůře uplatňující se na trhu práce v období let 2014 až 2018 v jednotlivých obcích za zvolené správní obvody jak za obce s rozšířenou působností, tak i za obce s pověřeným obecním úřadem. V této práci bude zkoumána problémová skupina obyvatel za skupiny: osoby se zdravotním postižením, osoby starší padesáti let, osoby se základním vzděláním, osoby dlouhodobě nezaměstnané a absolventi. Závěr této práce se pak zabývá základní strukturou cizinců evidovaných na úřadech práce a cizinců s platným živnostenským oprávněním.

Práce je zpracována a upravena za pomoci textového editoru Microsoft Word 2016. Dále je práce doplněna o řadu tabulek a grafů, které byly zpracovány v tabulkovém editoru Microsoft Excel 2016, a také o kartogramy a mapy, které byly vytvořeny v programu ArcMap 10.4.1.

2. Charakteristika vymezeného území

Slovácko je národopisná oblast na jihovýchodě Moravy, jejímž jádrem je Dolnomoravský úval. Geograficky se území Slovácka vymezuje na severozápadě Středomoravskými Karpaty (vůči oblasti hanáckých nářečí), na severovýchodě úbočí Vizovickými vrchovinami (vůči Valašsku), na jihovýchodě Bílými Karpaty a řekou Moravou, která tvoří státní hranice se Slovenskem. Na jihozápadě toto území vymezuje řeka Dyje, která tvoří hranice s Rakouskem. Tato oblast zaujímá rozlohu 2,5-3 tisíce km² a má 400-500 tisíc obyvatel (jedná se o pouhé orientační údaje, Slovácko není přesně vyměřeno a definováno, avšak nejčastěji se uvádí, že se rozkládá od Napajedelska až k soutoku Moravy s Dyjí, na jihu a jihovýchodě hraničí se Slovenskem a na severovýchodě od Uherského Brodu leží přechodová oblast mezi Slovákem a Valašskem s názvem Luhačovické Zálesí). V raném středověku se zde nacházelo jádro Velkomoravské říše, které se zasloužilo o příchod slovanských věrozvěstů a rozvoje křesťanství kolem roku 860. Dodnes je tato oblast velmi ovlivněna právě křesťanstvím, které je také součástí místních tradic a zvyků. Na území Slovácka se rozprostírá také Slovácká vinařská podoblast.

Obr.1: Topografická mapa studovaného území; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

Sídelní struktura Slovácka je polycentrická, bez dominantního střediska, nicméně tradičním centrem oblasti je Uherské Hradiště, které založil český král Přemysl Otakar II. roku 1257. Je také významným kulturním střediskem. Nejznámější kulturní akcí jsou Slovácké slavnosti vína a otevřených památek. Každoročně se zde pořádá také Letní filmová škola Uherské Hradiště, která má již více než čtyři desítky let silnou tradici. Zhruba stejné velikosti dosahuje město Hodonín. Dalšími většími regionálními centry jsou Kyjov, Uherský Brod nebo Veselí nad Moravou. Významným střediskem slovácké kultury je Strážnice, kde se každoročně koná mezinárodní folklórní festival, a také Bzenec.

Slovácko není a prakticky nikdy nebylo administrativně zakotveno. V dobách moravského krajského zřízení bývalo rozděleno mezi Hradištsko a Brněnsko. Návrh správního členění Československa z roku 1920 zaváděl uherskohradištskou župu, která zhruba odpovídala oblasti Slovácka, tento návrh však nikdy nebyl realizován. Reforma z roku 1948 přiřkla většinu území Gottwaldovskému kraji a roku 1960 se celé Slovácko stalo součástí Jihomoravského kraje. Bylo rozděleno mezi okresy Hodonín, Uherské Hradiště a část okresů Břeclav a Zlín. Správní reformou z roku 2000 je pak Slovácko zhruba rozpuštěno mezi kraje Jihomoravský a Zlínský.

Obr.2: Administrativně-správní členění studovaného území; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

Tab. 1: Základní charakteristika studovaného území (okresy Uherské Hradiště a Hodonín) ke konci roku 2018

území	počet obyvatel	rozloha [km ²]	hustota zalidnění	počet obcí
okres Uherské Hradiště	142 306	991,15	143,6	78
SO ORP Uherské Hradiště	90 062	517,86	173,9	48
SO POÚ Staré Město	11 349	72,72	156,1	6
SO POÚ Uherské Hradiště	69 473	386,2	179,9	39
SO POÚ Uherský Ostroh	9 240	58,94	156,8	3
SO ORP Uherský Brod	52 244	473,29	110,4	30
SO POÚ Uherský Brod	43 773	351,27	124,6	22
SO POÚ Bojkovice	8 471	122,02	69,4	8
okres Hodonín	154 160	1 099,17	140,3	82
SO ORP Hodonín	60 809	286,04	212,6	18
SO ORP Kyjov	55 461	470,34	117,9	42
SO POÚ Bzenec	12 220	106,62	114,6	6
SO POÚ Kyjov	34 660	249,89	138,7	28
SO POÚ Žďánice	8 581	113,83	75,4	8
SO ORP Veselí nad Moravou	37 890	342,79	110,5	22
SO POÚ Strážnice	7 331	72,98	100,5	3
SO POÚ Velká nad Veličkou	7 912	128,64	61,5	8
SO POÚ Veselí nad Moravou	22 647	141,17	160,4	11
Studované území	296 466	2 090,32	141,9	160

Pramen: Statistická ročenka Zlínského kraje, oddíl správní obvody a obce. Zlín: ČSÚ, 2019; Statistická ročenka Jihomoravského kraje, oddíl správní obvody a obce. Brno: ČSÚ, 2019; vlastní zpracování

Okres Uherské Hradiště se nachází ve Zlínském kraji a v jeho rámci sousedí s okresem Kroměříž na severozápadě a s okresem Zlín na severovýchodě. Na jihozápadě pak sousedí s okresem Hodonín, který však spadá do Jihomoravského kraje. Na jihovýchodě je pak okres vymezen státní hranicí se Slovenskem. Počet obyvatel tohoto okresu je přibližně 140 tisíc (počet obyvatel v jednotlivých obcích viz příloha *Obr.3: Obyvatelstvo v okrese Uherské Hradiště koncem roku 2020*). Rozloha okresu Uherské Hradiště je 991 km². Celkově se zde nachází 78 obcí. Nalezneme zde také dva správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Mezi ně patří SO ORP Uherské Hradiště a SO ORP Uherský Brod. Další členění v rámci okresu je na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Jedná se o SO POÚ: Bojkovice, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod a Uherský Ostroh (podrobnější data viz Tab.1).

Okres Hodonín se nachází v Jihomoravském kraji a v jeho rámci sousedí s okresem Vyškov na severozápadě a s okresem Břeclav na západě. V rámci Zlínského kraje pak sousedí s okresy Kroměříž a Uherské Hradiště na severu, respektive severozápadě. Na jihu je okres vymezen státní hranicí se Slovenskem. Počet obyvatel v rámci celého okresu je zhruba 155 tisíc (počet obyvatel v jednotlivých

obcích viz příloha *Obr.4: Obyvatelstvo v okrese Hodonín koncem roku 2020*). Katastrální výměra okresu činí 1099 km² a nalezneme zde 82 obcí, tedy jen o 4 více než v okrese Uherské Hradiště. Zde se nachází tři správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Mezi ně patří SO ORP Hodonín, SO ORP Kyjov a SO ORP Veselí nad Moravou. Další členění v rámci okresu je na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Jedná se o SO POÚ: Bzenec, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Velká nad Veličkou, Veselí nad Moravou, Žďánice (podrobnější data viz Tab.1).

Mapa zobrazující administrativně-správní rozdělení za obce viz příloha *Obr.5: Administrativně-správní rozdělení zájmové oblasti v roce 2020*.

3. Přehled literatury

Česká geografická literatura věnující se problematice trhu práce není nijak rozsáhlá. Je to především způsobené skutečností, že před rokem 1989 byla u nás prakticky nulová nezaměstnanost. Částečně to bylo zapříčiněno i tím, že zde před rokem 1989 byly vytvářeny uměle pracovní místa. Tímto způsobem se tak zamezovalo nezaměstnanosti a pojem nezaměstnanost byl téměř neznámý. Jinak tomu bylo za první republiky po roce 1918. Veřejnost byla o regionálních rozdílech v nezaměstnanosti informována zejména pracovníky Státního statistického úřadu. Studium nezaměstnanosti se v té době zabýval také Sociální ústav ČSR v Praze. Z jeho publikací věnovaných tomuto jevu je nejznámější monografie J. NEČASE „Nezaměstnanost a podpůrná péče v Československu“ z roku 1938 (in FIŠER, 2012).

V českém prostředí se po roce 1989 objevuje po dlouhé době nový jev a tím je nezaměstnanost. Tomuto problému se začali věnovat i geografové, zejména na Karlově univerzitě v Praze a také na Masarykově univerzitě v Brně. Pražské pracoviště soustředilo hlavní pozornost na otázky geografické organizace společnosti ve vztahu k transformačním procesům v ČR (např. HAMPL a kol., 1996 a 1999). Problematikou vývoje regionálních rozdílů v nezaměstnanosti se zabýval především J. TOMEŠ (1996). Na regionální rozdíly v situaci na trhu práce pohlížel jako na indikátor transformačních změn. Za jednu z hlavních příčin vznikajících regionálních disparit na trhu práce považoval strukturu hospodářství jednotlivých regionů (především okresů) v období těsně před nastartováním procesu transformace. Regionálními aspekty transformace a jejím vlivem na situaci na trhu práce se zabývali další geografové z UK v Praze: I. BIČÍK, A. GOTZ a L. KOPAČKA. První dva se zaměřili na zaostalé a periferní území vyznačující se vysokou zaměstnaností v zemědělství (BIČÍK, GOTZ, 1996) a L. KOPAČKA hodnotil strukturální změny ekonomiky se zvláštním zřetelem k průmyslu (KOPAČKA, 1996).

V druhé polovině devadesátých let se na Univerzitě Karlově zformoval tým pracovníků kolem D. DRBOHLAVA, který řešil řadu mezinárodních i domácích projektů zabývajících se problematikou přeshraničních pracovních migrací a také nelegálními ekonomickými aktivitami migrantů (DRBOHLAV a kol., 2008, 2011). Příčiny regionálních rozdílů na trhu práce v období globální finanční a ekonomické krize v České republice hodnotil M. BLAŽEK (2010). Prostorovými specifiky strukturální nezaměstnanosti na úrovni obcí se zabývaly pražské geografky M. FEŘTOVÁ a J. TEMELOVÁ (2011). Ve své studii ukazují, že dosažené vzdělání a kvalifikace jsou klíčovými faktory, které stojí za prostorovou diferenciací nezaměstnanosti na mikroúrovni, zatímco věk a pohlaví jsou jen druhotnými faktory (in FIŠER, 2012).

Výzkum problematiky regionálních disparit na trhu práce patřil již od počátku devadesátých let mezi základní výzkumné problematiky katedry geografie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, později i Výzkumného centra regionálního rozvoje. Mezi klíčová témata patřily analýzy a prognózy trhu práce zpracovávané pro potřeby referátů regionálního rozvoje na okresních úřadech, odborů regionálního rozvoje v jednotlivých krajích a také Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Řada analytických materiálů byla zpracována studenty v rámci řešení kvalifikačních prací. První obhájenou diplomovou prací, často v minulosti citovanou v odborné literatuře, byla práce L. JATIHO (1992) zabývající se vývojem, v té době současnými problémy a perspektivami zaměstnanosti v ČR.

Geografové na Masarykově univerzitě v Brně věnovali pozornost i některým dalším otázkám fungování trhu práce u nás. Konkrétně šlo o problematiku uplatňování problémových skupin obyvatelstva na trhu práce. Výzkum byl zaměřen především na osoby se zdravotním postižením a ekonomickou motivací zaměstnavatelů k zaměstnávání zdravotně postižených osob (TOUŠEK a kol., 1997). Výsledky výzkumu byly promítnuty i do legislativy připravenou Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Katedra geografie řešila řadu projektů souvisejících s pracovní migrací našich občanů v zahraničí a cizích občanů u nás. Část výsledků byla publikována (FIALA, KUNC, TOUŠEK, 1999, TOUŠEK, 1999, atd.). Podrobně byl také studován transformační proces ekonomiky a jeho vliv na zaměstnanost a nezaměstnanost (FIŠER, JANOTA, TOUŠEK, 2008). Zvláštní pozornost byla věnována roli přímých zahraničních investic na snižování disparit v ČR (TOUŠEK, TONEV, 2002). V období ekonomické krize se na brněnském geografickém pracovišti stala ústředním výzkumným tématem otázka vlivu krize na situaci na regionálních trzích práce v ČR (např. ŠERÝ, 2010, TOUŠEK, NOVÁK, 2010, atd.).

V posledních letech se mezi geografická pracoviště zabývající se podrobněji otázkami souvisejícími s fungováním trhu práce zařadila také katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Původně šlo o studium procesu dojížděky za prací, později o pracovní pohyb v zázemí největších měst, a nakonec i o regionálně geografické analýzy trhu práce v konkrétních územích (např. POHLUDKOVÁ, 2007, KOŠAŘ, 2009, PEŠKOVÁ, 2009, ŠKRABALOVÁ, 2018).

Při zpracovávání kvalifikačních prací jsou na geografických pracovištích často využívány i poznatky geografů z tranzitivních ekonomik střední a východní Evropy. Především jde o práce slovenských geografů. Pro potřeby zpracování bakalářské práce byly využity poznatky publikované kolektivem V. LAUKO, F. KRIŽAN, D. GURŇÁK (2009), dále J. BUČKEM (2010), E. RAJČÁKOVOU a A. ŠVECOVOU (2013) a M. ROSIČE a R. KLAMÁRA (2015). Problematikou trhu práce se v České republice nezabývají pouze geografové, ale i jiní odborníci, jako např. sociologové, ekonomové a další. V přehledu literatury bakalářské práce jsou však uvedeny pouze geografické práce.

4. Zdroje dat a metodika práce

4.1. Data

4.1.1. Údaje o zaměstnanosti

Ke zpracování bakalářské práce bylo nezbytné opatřit data, která charakterizují zaměstnanost a její strukturu ve studovaných územích, a to od konce osmdesátých let minulého století až po současnost. Údaje o počtu zaměstnaných na konci roku 1989 v hospodářských odvětvích okresů Uherské Hradiště a Hodonín poskytla publikace Českého statistického úřadu (ČSÚ) „*Pracovníci a mzdové fondy národního hospodářství ČSR v roce 1989*“. Struktura zaměstnanosti však není publikována za odvětvovou klasifikaci používanou v současnosti, ale za klasifikaci v té době používanou v tzv. socialistických zemích. Jednalo se o klasifikaci JKONH (Jednotná klasifikace odvětví národního hospodářství).

Základním zdrojem dat o struktuře zaměstnaných ve sledovaných okresech v období po roce 1989 byly výsledky sčítání lidu konaných v letech 2001 a 2011. Nejednalo se však pouze o data počtu zaměstnaných v dílčích odvětvích národního hospodářství podle trvalého bydliště (2001) nebo deklarovaného obvyklého pobytu (2011), a to z toho důvodu, že část zaměstnaných vyjíždí za prací mimo okres bydliště a také do obou okresů za prací dojíždějí zaměstnanci z jiných území ČR. Pomocí dat o vyjížděci a dojížděci za prací lze získat informace o obsazených pracovních místech a jejich struktuře přímo na území okresů Uherské Hradiště a Hodonín. Vzhledem ke skutečnosti, že výsledky sčítání obsahují i řadu nezjištěných údajů o zaměstnaných, a především o vyjížděci a dojížděci za prací, bylo nutno nezjištěné údaje nahradit odhady. Tento úkol se podařilo zrealizovat kolektivu geografů z Univerzity Palackého v Olomouci, Ústavu geoniky Akademie věd ČR a také Českého statistického úřadu. Objektivizované údaje o struktuře obsazených pracovních míst v okresech ČR byly použity i v této bakalářské práci. Jednalo se tedy o strukturu obsazených pracovních míst v letech 2001 a 2011.

Kromě struktury zaměstnanosti v okresech byla věnována pozornost také největším zaměstnavatelům. Základním zdrojem informací o počtu pracovníků v podnikajících subjektech na Uherskohradištsku a Hodonínsku na konci osmdesátých let minulého století byly tyto databáze:

- Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČSR k 31.12.1987, ČSÚ, Praha, 1988.
- Výsledky hospodaření JZD a státních statků v ČSR za rok 1988. Jihomoravský kraj. Agrodat, Praha, 1989.

- Výrobní družstva v České socialistické republice (stav k 30.6.1989). Český svaz výrobních družstev, Praha, 1990.
- Sčítání zařízení občanské vybavenosti v obcích k 31.12.1987, ČSÚ, Praha, 1988.

Největší počet pracovníků vykazovaly v minulosti obvykle průmyslové podniky. Právě z tohoto důvodu bakalářská práce klade důraz na proces jejich transformace z hlediska vývoje počtu pracovníků zaměstnanosti a zaměstnavatelům v jiných odvětvích hospodářství je věnována menší pozornost. Celostátní databáze zaměstnavatelů v minulých letech nebyla při zpracování k dispozici. Proto byly využity interní materiály katedry geografie UP, které postihovaly zaměstnavatele z více než sto pracovníky v ČR v letech 2001 a 2011. V rámci bakalářské práce byl zpracován i žebříček největších zaměstnavatelů pro rok 2018. Šlo o časově náročnou práci. Opírala se o využití dostupných registrů, dále o webové stránky zaměstnavatelů v okresech Uherské Hradiště a Hodonín, informační katalogy firem a také o vyžádané e-mailové informace, které nešlo získat jinak než přímým kontaktem. Z dostupných registrů se jednalo o následující registry a rejstříky:

- registr ekonomických subjektů,
- živnostenský rejstřík,
- veřejný obchodní rejstřík.

Registr ekonomických subjektů (dále jen RES) je veřejným seznamem, který je veden podle §20 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Registr vede Český statistický úřad. Zápis do RES má pouze evidenční význam. Ekonomickým subjektem je každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou. RES se průběžně aktualizuje a jeho časový snímek (stav ke konci měsíce) je přístupný na internetových stránkách. Každé čtvrtletí jsou k dispozici informace o počtu evidovaných subjektů podle vybraných základních třídících hledisek. O základních charakteristikách podniků a podnikatelů v ČR vypovídají dosud vydané publikace, jejíž tabulky od roku 2011 byly převedeny do Veřejné databáze.

Živnostenský rejstřík (původně Registr živnostenského podnikání) je informační systém veřejné správy, který spravuje odbor živností Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Tvůrci dat živnostenského rejstříku je 205 živnostenských úřadů obcí s rozšířenou působností a 22 živnostenských úřadů některých městských částí Hlavního města Prahy.

Ve veřejném obchodním rejstříku nalezneme základní informace o subjektech zapsaných v obchodním rejstříku na portálu www.justice.cz.

Z informačních katalogů byla využita on-line databáze firem společnosti HBI Česká republika. Ta je nyní součástí švédské společnosti Bisnode AB. Vlastníkem této společnosti jsou švédská mediální koncern Bonnier AB a finanční skupina Ratos AB. Bisnode zastřešuje obchodní informace o firmách z 18 evropských zemí. Prvním produktem, který byl u nás vydán, byla příručka Významné podniky České republiky 1994 se 3 tis. firemními profily.

V bakalářské práci je věnována pozornost také problematice zaměstnávání cizinců v okresech Uherské Hradiště a Hodonín. Základním zdrojem informací o cizincích působících na regionálních trzích práce byly u nás do roku 2011 bulletiny „Mezinárodní pracovní migrace v ČR“ vydávané Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. Poté bylo jejich vydávání zastaveno, neboť MPSV přestalo sledovat tyto důležité informace. V posledních letech (od roku 2015) informace o cizincích působících na trhu práce v České republice obsahují pravidelně ročenky ČSÚ vydávané pod názvem „Cizinci v ČR“.

4.1.2. Údaje o nezaměstnanosti

Základním zdrojem dat o regionální nezaměstnanosti v České republice jsou data spravovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Data jsou publikovaná od září roku 1990. Jsou veřejně dostupná na integrovaném portálu MPSV. Ten obsahuje 3 soubory a to:

- statistiky o trhu práce (struktura nezaměstnanosti a volných míst, nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, zaměstnaní cizinci atd.),
- časové řady základních ukazatelů (časové řady uchazečů o zaměstnání, volných pracovních míst, míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob),
- publikace o trhu práce (statistické ročenky trhu práce, výdělků v jednotlivých krajích podle zaměstnání a jejich srovnání).

Statistiky o trhu práce jsou rozděleny do osmi podsouborů, z nichž byly v této práci využity následující:

- měsíční statistiky nezaměstnanosti,
- struktura uchazečů – statistiky nezaměstnanosti,
- statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska od března 2014,
- absolventi škol a mladiství.

Vzhledem ke skutečnosti, že bakalářská práce se zabývá i problematikou osob hůře se uplatňujících na trhu práce až do úrovně správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a podsoubor „struktura uchazečů – statistiky nezaměstnanosti“ obsahuje informace pouze do územní úrovně okresů, bylo nutno v bakalářské práci využít i neveřejná data o struktuře uchazečů až do úrovně obcí. Tato data pro potřeby zpracování bakalářské práce poskytl Úřad práce České republiky. Šlo o soubory GIS prostorová analýza z let 2014 až 2018.

Ostatní dostupné zdroje dat o nezaměstnanosti (výběrové šetření pracovních sil a výsledky sčítání lidu z let 1991, 2001 a 2011) nebyly v práci použity.

4.2. Metodika práce

Hlavní metodou použitou v práci byla komparační analýza, tj. porovnání dílčích sledovaných ukazatelů za oba studované okresy i celou Českou republiku. Regionální rozdíly v úrovni ukazatelů byly sledovány také za správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a za správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ).

Změny ve struktuře zaměstnanosti byly sledovány podle základních ekonomických sektorů nebo vybraných průmyslových odvětví. Rozhodujícím ukazatelem byl **podíl sektoru či odvětví na celkové zaměstnanosti**. Kromě toho pro sektory (i odvětví) byly vypočítány **indexy specializace**. Podíl vybraného odvětví na celkové zaměstnanosti menší územní jednotky byl dáván do poměru s podílem tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti v České republice. V případě, že indexy specializace konvergovaly k hodnotě 2 nebo tuto hodnotu překračovaly, šlo konstatovat, že menší územní jednotka se specializuje právě na hodnocené odvětví (např. v roce 1989 v okrese Uherské Hradiště byl v odvětvové struktuře průmyslu zaznamenán nejvyšší index specializace u odvětví strojírenského průmyslu 2,11, což znamená, že průmyslová výroba na Uherskohradištsku byla na konci roku 1989 specializovaná především na strojírenství). Velikost strukturálních změn v průmyslu byla posuzována i podle **počtu pracovníků v největších podnikatelských subjektech**.

Vývoj nezaměstnanosti za období let 1990 až 2004 byl hodnocen pomocí základních ukazatelů trhu práce za Českou republiku a oba sledované okresy (vždy k 31.prosinci). Základní ukazatele v bakalářské práci reprezentují: **počet uchazečů o zaměstnání** neboli nezaměstnaní, **počet volných pracovních míst** evidovaných úřady práce, dále **míra nezaměstnanosti** a **počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno volné pracovní místo**. Do roku 2003 je míra nezaměstnanosti počítána jako podíl evidovaných nezaměstnaných k pracovní síle (zaměstnaní + nezaměstnaní). Od roku 2004 v čitateli vzorce pro výpočet míry nezaměstnanosti byl počet evidovaných uchazečů

nahrazen **počtem dosažitelných evidovaných uchazečů**. Tento počet byl o něco nižší než celkový počet evidovaných uchazečů, neboť nezahrnoval uchazeče např. nemocné či v rekvalifikaci apod. Ovlivnil také míru nezaměstnanosti, která oproti období 1990 až 2003 byla po roce 2004 nižší zhruba o 0,5 % bodu. Míra nezaměstnanosti v okresech Uherské Hradiště a Hodonín nebyla porovnávána pouze s celorepublikovým průměrem, ale také se souborem všech okresů České republiky.

Pro období po globální ekonomické krizi (31.12.2014 až 31.12.2018) byla míra nezaměstnanosti nahrazena ukazatelem **podíl nezaměstnaných osob – PNO**, kde dosažitelní uchazeči o zaměstnání jsou dáváni do poměru s obyvatelstvem v produktivním věku (15 až 64 let). Tento ukazatel není srovnatelný s mírou nezaměstnanosti, je podstatně nižší, neboť počet osob v produktivním věku je daleko vyšší než pracovní síla neboli ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Produktivní obyvatelstvo zahrnuje rozsáhlou skupinu studujících osob nebo osoby v invalidním důchodu ve věku 15 až 64 let.

Srovnávací úroveň nezaměstnanosti problémových skupin obyvatelstva v populačně různě velkých okresech a správních obvodech ORP a POÚ byla zajištěna výpočtem podílu jednotlivých problémových skupin nezaměstnaných v území na obyvatelstvo v produktivním věku.

Bakalářská práce prezentuje význam cizinců pro trh práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 2001, 2011, 2018 a také v roce 2008, kdy počet cizinců v České republice do té doby byl nejvyšší. V období ekonomické krize došlo ke snížení významu cizí pracovní síly na našem trhu práce. Do souboru pracujících cizinců jsou zahrnovány jak cizinci evidovaní MPSV prostřednictvím úřadů práce, tak cizinci s živnostenským oprávněním (evidenci vede Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR). Do roku 2011 byl význam cizinců v okresech ČR hodnocen jejich podílem na pracovní síle. Vzhledem ke skutečnosti, že nedošlo k dohodě o předávání dat o pracovní síle za okresy ČR mezi ČSÚ a MPSV, výše uvedený objektivní ukazatel není k dispozici. Pro potřeby zjištění významu cizinců pro situaci na regionálních trzích práce se nyní používá ukazatel „Podíl pracujících cizinců v regionu na počtu cizinců v České republice“. Tento ukazatel je pak srovnáván s ukazatelem „Podíl produktivního obyvatelstva v regionu na počtu produktivního obyvatelstva v České republice“. Bakalářská práce se zabývá i strukturou pracujících cizinců podle jednotlivých zemí.

5. Struktura hospodářství koncem osmdesátých let minulého století

Z historického hlediska patřily České země k nejvíce industrializovaným a silně ekonomickým územím Rakouska-Uherska. Byla zde vysoká koncentrace průmyslových továren a podniků a po vzniku Československé republiky v roce 1918 zde sídlilo mnoho významných firem (Baťa, Škodovy závody, ČKD) a tehdy patřilo Československo k ekonomicky nejvyspělejším státům Evropy. Po roce 1948 přichází změna celé ekonomiky, a to v podobě tržně fungující ekonomiky na ekonomiku centrálně řízenou státem. Koncem osmdesátých let se však česká ekonomika vyznačovala nadprůměrnou zaměstnaností, což se odráželo na kvalitě odvedené práce. Jak v primárním (zemědělství, lesnictví, rybolov), tak i sekundárním (průmysl včetně stavebnictví) sektoru se v národním hospodářství vyskytla tzv. „přezaměstnanost“, které bylo v konečném důsledku neefektivní a odrážela se na ní nízká efektivita produktivity odvedené práce. Podíl zaměstnaných ve výrobních sektorech národního hospodářství ve studované oblasti, tedy v okrese Uherské Hradiště a Hodonín byl vyšší než celorepublikový průměr. Také indexy specializace všech tří sektorů byly obdobné či stejné. Další hodnoty ukazatelů jsou uvedeny v Tab.2.

Tab.2: Počet zaměstnaných v základních sektorech ekonomiky v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 1989

sektor	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
I. sektor	12 185	18,7	1,43	13 810	18,8	1,44	13,1
II. sektor	33 618	51,5	1,12	37 759	51,4	1,12	48,2
III. sektor	19 483	29,8	0,77	21 873	29,8	0,77	38,7
Celkem	65 286	100	1,00	73 442	100	1,00	100

Pramen: Pracovníci a mzdové fondy národního hospodářství ČSR v roce 1989. Praha: ČSÚ, 1990; vlastní výpočty

Vysvětlivky: IS – index sektorové specializace

V období před ekonomickou transformací České republiky byla data za oba studované okresy obdobná či stejná. Jediný výrazný rozdíl byl v počtu zaměstnaných, kde jich v okrese Uherské Hradiště bylo přibližně 65 tisíc, kdežto v okrese Hodonín jich bylo zhruba o 8 tisíc více, tedy necelých 73,5 tisíc. Primární i sekundární sektor v obou studovaných okresech vykazoval větší podíl zaměstnanosti, než vykazovala celorepubliková hodnota. V těchto sektorech přesahoval index sektorové specializace hodnotu 1. V terciárním sektoru tyto okresy vykazovaly index sektorové specializace shodný, tedy 0,77. Tento sektor vykazoval podíl zaměstnaných zhruba 30 %, tedy o necelých 9 % méně, než vykazovala celorepubliková hodnota.

Tab.3: Počet zaměstnaných v odvětvích průmyslu v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 1989

odvětví průmyslu	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
těžba	34	0,05	0,01	5 620	7,65	1,96	3,91
potravinářský	3 414	5,23	1,89	4 511	6,14	2,21	2,77
textilní	613	0,94	0,32	694	0,94	0,32	2,97
oděvní	974	1,49	1,41	1 600	2,18	2,07	1,05
kožedělní	171	0,26	0,20	997	1,36	1,05	1,29
dřevozpracující	1 685	2,58	1,76	2 361	3,21	2,18	1,47
papírenský a polygrafický	23	0,04	0,05	69	0,09	0,10	0,87
chemický	815	1,25	0,55	1 507	2,05	0,90	2,27
sklářský	720	1,10	0,78	1 594	2,17	1,54	1,41
stavebních hmot	353	0,54	0,52	1 465	1,99	1,93	1,03
hutnický a kovozpracující	3 048	4,67	0,95	5 628	7,66	1,55	4,93
strojírenský	15 804	24,20	2,11	4 486	6,10	0,53	11,49
elektrotechnický	683	1,05	0,39	678	0,92	0,34	2,69
ostatní	442	0,68	0,61	1 101	1,49	1,33	1,12
energetický	72	0,11	0,10	993	1,35	1,22	1,10
průmysl	28 851	45,03	1,12	33 304	45,35	1,12	40,38

Pramen: Pracovníci a mzdové fondy národního hospodářství ČSR v roce 1989. Praha: ČSÚ, 1990; vlastní výpočty

Vysvětlivky: IS – index odvětvové specializace

Okres Uherské Hradiště se vyznačoval nadprůměrnou zaměstnaností v průmyslu, což dokládá fakt, že v této oblasti sídlilo mnoho významných a velkých zaměstnavatelů. Zejména byla tato oblast specializovaná na strojírenství (viz Tab.3). Pracovalo zde přes 15 tisíc pracovníků. Zatímco republikový průměr vypovídá, že ve strojírenství pracoval každý jedenáctý pracovník, tak v okrese Uherské Hradiště pracoval téměř každý čtvrtý pracovník. To, že tato oblast byla významným strojírenským centrem dokládá i největší index odvětvové specializace pro strojírenství, jehož index dosahoval hodnoty 2,11. Ve srovnání s okresem Hodonín, kde index odvětvové specializace u strojírenství dosahoval hodnoty 0,53 lze říct, že okres Uherské Hradiště byl, co se týče strojírenství, daleko vyspělejší. Kromě strojírenství zde bylo významné i potravinářství, jehož index odvětvové specializace byl 1,89. Bylo zde například sídlo Jihomoravských cukrovarů a Uherské Hradiště bylo považováno také za významné centrum konzerváren. Specializované odvětví byl také dřevozpracující průmysl, jehož hodnota indexu byla 1,76. Měl sice o něco nižší index odvětvové specializace než odvětví potravinářské, avšak v něm pracovalo o téměř 1,5 tisíc pracovníků více. Odvětvovou specializaci mělo také oděvní odvětví průmyslu s hodnotou indexu 1,41. Je nutné zmínit, že v okrese Uherské Hradiště pracovalo ve stavebnictví přibližně 4,2 tisíce zaměstnaných.

Okres Hodonín se od okresu Uherské Hradiště značně liší odvětvovou specializací. Lze si všimnout určitých rozdílů. Zatímco okres Uherské Hradiště byl specializovaný především na

strojírenský a potravinářský průmysl, mezi nejvýznamnější odvětví v okrese Hodonín patří průmysl těžební, kde se těžil především lignit a ropa. Index odvětvové specializace dosahoval hodnoty 1,96 a zaměstnával více než 5,5 tisíce pracovníků. Dalším a významným odvětvím byl oděvní průmysl s hodnotou indexu odvětvové specializace 2,07. Toto odvětví ale nezaměstnávalo tolik pracovníků jako těžební odvětví průmyslu, kde pracovalo o 4 tisíce více pracovníků. Další významné odvětví na Hodonínsku bylo potravinářství, které se vyznačovalo nadprůměrnou zaměstnaností. Potravinářství však bylo významné i v okrese Uherské Hradiště, avšak oba okresy se v potravinářském průmyslu liší svým zaměřením. Hodonín byl význačným tabákovým centrem. V celé tehdejší republice bylo celkem 5 závodů na výrobu tabáku a z toho dva byly právě v okrese Hodonín – ve Strážnici a také v Hodoníně, kde byl zároveň největší výrobní závod. Dále v okrese Hodonín působily také Mrazírny Praha, kde byl největší podnik v Hodoníně, které se specializovaly na mražení ryb a korýšů. Ve stavebnictví zde pracovalo 4,4 tisíce zaměstnaných čili obdobně jak v okrese Uherské Hradiště.

Tab.4: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Uherské Hradiště k 31.12.1987

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Let	Kunovice	strojírenský	5 433
Česká zbrojovka	Uherský Brod	strojírenský	2 875
Mesit	Uherské Hradiště	strojírenský	2 784
Slovácké strojírny	Uherský Brod	strojírenský	2 678
Zeveta	Bojkovice	kovozpracující	1 882
Slovácké konzervárny	Uh. Hradiště, Babice, Kunovice, Nivnice	potravinářský	1 390
Autopal Nový Jičín	Hluk	strojírenský	695
Barvy a laky Praha	Staré Město	chemický	687
OP Prostějov	Uherské Hradiště, Uherský Ostroh	oděvní	620
Moravské sklárny	Strání	sklářský	618

Pramen: Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČSR. Praha: ČSÚ, 1988

V okrese Uherské Hradiště byl nejvýznamnější průmysl strojírenský (viz Tab.4), který měl zastoupení hned ve čtyřech největších průmyslových podnicích dle počtu pracovníků. Celkově v nich pracovalo téměř 14 tisíc pracovníků. Největším podnikem dle počtu pracovníků byl Let se sídlem v Kunovicích, který zaměstnával zhruba 5,5 tisíce pracovníků. Tento podnik vznikl ve druhé polovině roku 1936 a z počátku se zde prováděly opravy letadel. Později však začal i se samotnou výrobou letadel. Dalším významným podnikem byla Česká zbrojovka se sídlem v Uherském Brodě, která zaměstnávala 2,8 tisíce pracovníků. Založení zbrojní továrny se datuje k roku 1936 z důvodu přesunu strategicky významných výrobních kapacit tehdejšího Československa co nejdál od západních hranic ohrožených nacistickým Německem. V Uherském Brodě tak vznikla zcela nová zbrojní továrna, která i

ve světovém měřítku patřila k nejmodernějším a nejvýkonnějším. V prvních letech své existence se úspěšně věnovala zejména vysoce náročné produkci leteckých kulometů. Po druhé světové válce byla akciová společnost Česká zbrojovka znárodněna a její pobočná továrna v Uherském Brodě, která se roku 1950 osamostatnila, se postupně stala hlavním československým výrobcem ručních střelných zbraní (Česká zbrojovka, 2020).

Mesit (Měřicí a signalizační technika) se sídlem v Uherském Hradišti byl založen v roce 1952 a specializoval se na vývoj a výrobu leteckých přístrojů. Na počátku stojí vládní rozhodnutí z doby po skončení 2. světové války, které rozhodlo o přemísťování výrobních kapacit pro strategická odvětví mimo Prahu. Následuje období výhradní orientace na východní trhy se svými kladnými i zápornými dopady. Průmyslová tradice značky Mesit se zrodila již v roce 1951 v průběhu výstavby, a to v místním hostinci u Pučalíků, který fungoval jako provizorní mechanická dílna až do 10. května 1952, kdy proběhlo slavnostní otevření podniku Aeropal n.p. Modřany, závod Uherské Hradiště. (Mesit, 2021). Slovácké strojírní byly založeny v roce 1951 a zahájila se zde výroba ocelových konstrukcí a elektrických mostových jeřábů. O rok později se podnik rozšířil o výrobu strojů a zařízení pro geologický průzkum. V průběhu let se podnik rozšiřoval, například v roce 1957 vznikl pobočný závod v Moravských Budějovicích a o rok později došlo k přičlenění podniku k výrobně hospodářské jednotce Uničovské strojírní (Slovácké strojírní, 2021).

Významným podnikem v potravinářském průmyslu byly bezpochybně Slovácké konzervárny. Tyto podniky zaměstnávaly 1,3 tisíce pracovníků a jejich působnost byla v obcích Uherské Hradiště, Babice, Kunovice, Nivnice a Uherský Brod. Historie tohoto podniku se datuje až do počátku minulého století, kdy v roce 1922 zřídil huštěnovický živnostník v Babicích konzervářskou dílnu, ve které vyráběl kromě zmíněných marmelád i povidla, šťávy a lihoviny. O 11 let později tuto výrobu získala brněnská společnost Biochema, která do Babic přinesla i obchodní označení Hamé. Tento fakt vysvětluje počátek konzervářské výroby v Babicích. Následně Biochema byla transformována do národního podniku. Barvy a laky Praha byly ve Starém Městě založeny jako malá chemická továrna v roce 1925 inženýrem Ludvíkem Kirschnerem. V té době firma vyráběla zejména laky na parkety, mořidla, dezinfekční a impregnační prostředky na dřevo. V roce 1948 po zestátnění byla ve firmě zavedena národní správa a od následujícího roku byla firma začleněna do národního podniku Spojené továrny na barvy a laky se sídlem v Praze. Velkou rekonstrukci prodělal závod v letech 1980 až 1986, kdy se realizoval projekt výstavby objektů. Moderní kořeny OP Prostějov sahají až do období předválečného Československa, neboť předchůdcem byla firma Oškrkaný a syn. Tato firma byla zestátněna Benešovými dekrety o znárodnění podniku. V Uherském Hradišti se nacházel závod OP Prostějov, jeho dílny však byly v Jarošově a Uherském Ostrohu.

Moravské sklárny ve Strání mají zajímavou historii. Provoz zde byl zahájen už v roce 1794 a jejím zakladatelem byl kníže Alois I. z Lichtenštejna. Sklárna se nejprve soustředila na výrobu tabulového a nejrůznějšího užitkového stolního skla. Sklárna zachovala výrobu i v období první poloviny 20. století. Po zestátnění fungovala nadále a mezi lety 1961 a 1990 byla sklárna ze závodů národního podniku Moravské sklárny ve Květně (část obce Strání). Podnikové ředitelství se nacházelo ve Strání společně s jedním závodem, další závody byly například v Karolině či ve Vrbně p. Pradědem.

Tab.5: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Hodonín k 31.12.1987

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Mor. lignitové doly	Hodonín, Dubňany, Šardice, Mikulčice	paliv	3 781
Železářny	Veselí nad Moravou	hutnický průmysl	2 187
Překližky-Dýhy	Hodonín	dřevozpracující	1 988
Sigma	Hodonín	strojírenský	1 699
Šohaj	Strážnice, Násedlovice	oděvní	1 561
Obas Dubí	Kyjov, Dubňany	sklářský	1 449
Kordárna	Velká nad Veličkou, Lipov	chemický	1 303
Hodonínské cihelny	Hodonín, Bzenec, Kyjov, Velká n. Veličkou	stavebních hmot	1 073
Šroubárna	Kyjov	kovozpracující	1065
Šroubárna	Žďánice	kovozpracující	960

Pramen: Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČSR. Praha: ČSÚ, 1988

V okrese Hodonín byla zaměstnanost v průmyslu obdobná jako v okrese Uherské Hradiště, avšak struktura a odvětví průmyslu se lišilo (podrobnější data viz Tab.5). Na Hodonínsku byl největším zaměstnavatelem podnik Moravské lignitové doly, který zaměstnával 3,7 tisíce lidí. Působnost těchto podniků byla v obcích Hodonín, Dubňany, Šardice, Mikulčice a Ratíškovice. První nálezy uhlí na Jižní Moravě se datují k roku 1805, kdy se napoleonská vojska utábořila poblíž Čejče a Hovorán na Hodonínku. Po vybudování topeniště začal po pár dnech hořet svah s polní kuchyní, vojáci totiž narazili na zásoby uhlí. Historie těchto dolů je více než stoletá. Při ražení chodby v dole Žofie bylo nalezeno staré důlní dílo, kde byl na dubové výdřevě nalezen vyřezaný letopočet 1824. Významným faktorem pro Jihomoravský revír bylo budování nových dolů firmou Baťa, která výrazně zmodernizovala proces těžby. Při úpravě používala tzv. Fleisnerovu metodu sušení a produkt převážela po vodním kanále Baťa do Zlína. Národní podnik Jihomoravské lignitové však existoval již od roku 1946 a až do začátku 90. let probíhala těžba ve třech lokalitách.

Dalším významným podnikem byly Železářny ve Veselí nad Moravou, které zaměstnávaly více než 2 tisíce pracovníků. Ty byly založeny pod názvem Železářny Veselí v roce 1962, avšak až o 4 roky později se zde zahájila výroba tažené oceli, svařovacích trubek, uzavřených tenkostěnných profilů a

tažených trubek. O pár let později se výroba rozšířila o výrobu přesných svařovacích trubek malých průměrů, za studena kalibrovaných. V roce 1930 byla založena firma pod názvem DYAS a.s. a také zahájena přestavba stávajícího cukrovaru na výrobu překližek. Později, v roce 1945, byl DYAS spolu s dalšími dřevařskými provozy znárodněn a sídlo bylo přesunuto do Prahy. Později došlo ke změně názvu na „Závody na překližky a dýhy n.p.“ se sídlem v Hodoníně. Koncem osmdesátých let došlo k přechodu na státní podnik „Závody na překližky a dýhy s.p.“.

Historie podniku Sigma sahá až do roku 1887, kdy byla v Hodoníně založena firma Václav Kudrna, slévárna a strojírna specializovaná na výrobu jednoduchých armatur a opravy strojního zařízení místních továren. Po čase tento podnik přebírá po otci Ing. Karel Kudrna. Ten rozšiřuje slévárnu a podnik zaměřuje více na výrobu kanalizačních a vodovodních armatur a stojanových čerpadel. Kvůli nedostatečným prostorům začíná v roce 1937 výstavba v lokalitě Bažantnice, kde armaturka sídlí dodnes. Zajímavostí je, že díky sousedství vlakového nádraží byl areál společnosti během druhé světové války těžce poškozen americkými bombardéry. V roce 1979 je armaturka včleněna do koncernu SIGMA a mění název na SIGMA Hodonín.

Významným podnikem oděvního průmyslu byl Šohaj, který byl založen v roce 1949. Jeho podniky byly jak ve Strážnici, tak i v Násedlovicích. Tento podnik byl spolu s podnikem Šumavan největším výrobcem košil v Československu. I díky tomuto podniku měl okres Hodonín vysoký index odvětvové specializace v oděvním průmyslu. Za zmínku také stojí Hodonínské cihelny spadající do průmyslu stavebních hmot, které zaměstnávaly přes 1 tisíc pracovníků a jejich působnost byla v obcích Hodonín, Bzenec, Kyjov, Ratíškovice a Velká nad Veličkou. Koncem devadesátých let byl Hodonín považován za centrum cihlářství. Šroubárna Kyjov byla založena v roce 1950. Od té doby zaujímá pozici významného výrobce spojovacího materiálu. O rok později byl založen podnik Šroubárny i ve Žďánicích. Tyto dva podniky patřící do odvětví kovo zpracujícího průmyslu evidovaly necelých 2 tisíce pracovníků.

Na konci osmdesátých let působily v obou okresech i zemědělské podniky, ve kterých pracovalo více než 1 tisíc osob. Jednalo se o podniky, které hospodařily na zemědělské půdě o rozloze větší než 5 tis. ha. Největší výměrou zemědělské půdy vynikaly především státní statky. Rozloha Státního statku Moravsko-slovenského pomezí se sídlem v Uherském Brodě činila téměř 14 tisíc ha a na konci roku 1988 statek zaměstnával 2 128 pracovníků. Státní statky v okrese Hodonín byly rozlohou zemědělské půdy zhruba poloviční. Státní statek Hodonín na konci roku 1988 vykazoval 1 125 pracovníků a Státní statek Veselí nad Moravou 1 085 pracovníků. Jediným zemědělským družstvem (na Uherskohradištsku působilo v té době 16 JZD a na Hodonínsku 17 JZD) s více než 1 tisíc zaměstnanci ve studovaném území bylo JZD Mír se sídlem v Kunovicích (1 186 osob).

6. Změny ve struktuře zaměstnanosti po roce 1989 do současnosti

6.1. Období 1990-2001

Po 17. listopadu roku 1989, kdy v tehdejším Československu došlo k výrazným politickým i ekonomickým změnám, jsou devadesátá léta spjata s přechodem od centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní. Scénář ekonomické reformy byl dokončen a přijat v září 1990, tedy ještě v Československu. Koncepce reformní strategie vyžadovala komplexní přístup, do jehož rámce byla zahrnuta časová posloupnost širokého spektra opatření zaměřených na cenovou deregulaci, liberalizaci zahraničního obchodu a zavedení vnitřní konvertibility měny a privatizaci. Poprvé po několika desetiletích měly průmyslové, ale i ostatní podniky, možnost určovat cenu svých výrobků. Velmi důležitým reformním krokem bylo rozhodnutí o vnitřní směnitelnosti koruny, které znamenalo významný krok v liberalizaci zahraničního obchodu. Před jejím zavedením byla však zavedena její devalvace, která měla za cíl udržet pevný směnný kurz koruny. Tímto vědomým podhodnocením koruny byla usnadněna změna orientace zahraničního obchodu z „Východu na Západ“ pro širokou škálu výrobků.

Tab.6: Počet zaměstnaných v základních sektorech ekonomiky v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2001

sektor	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
I. sektor	3 055	5,01	1,08	4 417	6,91	1,49	4,63
II. sektor	31 742	52,02	1,28	29 916	46,80	1,15	40,55
III. sektor	26 223	42,97	0,78	29 589	46,29	0,84	54,82
Celkem	61 020	100,00	1,00	63 922	100,00	1,00	100,00

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Brno: KS ČSÚ, 2002

Vysvětlivky: IS – index sektorové specializace

Na konci devadesátých let se měnila struktura zaměstnaných v sektorech národního hospodářství (viz Tab.6) a to tak, že u primárního sektoru došlo k poklesu počtu zaměstnaných jak ve studovaných okresech, tak i v rámci celorepublikového průměru. Ve studovaných okresech klesl počet zaměstnanců o necelých 9 tisíc. Index specializace pro primární sektor v okrese Hodonín je obdobný oproti minulému období, avšak v okrese Uherské Hradiště zde došlo k poklesu. I tak si zde primární sektor udržel sektorovou specializaci. I v sekundárním sektoru se změnil počet zaměstnaných. V okrese Uherské Hradiště se snížil počet zaměstnaných o 2 tisíce ale podíl zaměstnaných se zvýšil o 1 %. Index sektorové specializace se oproti minulému období zvýšil.

V okrese Hodonín došlo k poklesu zaměstnaných oproti minulému období o 9 tisíc ale také k poklesu podílu zaměstnaných. Index specializace se nepatrně zvýšil. Republikový průměr se snížil o 8 %. V terciárním sektoru došlo v rámci celorepublikového průměru k největším změnám. Oproti minulému období se zvýšil podíl o téměř 16 %. Ve studovaných okresech došlo k poklesu zaměstnaných, ale podíl zaměstnaných se zvýšil o více než 10 %.

Tab.7: Počet zaměstnaných v odvětvích průmyslu v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2001

odvětví průmyslu	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
těžba	45	0,07	0,06	1 309	2,05	1,69	1,21
potravinářský	4 125	6,76	1,85	4 222	6,60	1,81	3,66
TOK	2 829	4,64	1,30	3 276	6,41	1,80	3,56
dřevozpracující	2 062	3,38	1,66	3 081	4,82	2,36	2,04
papírenský a polygrafický	222	0,36	0,29	384	0,60	0,47	1,27
chemický	727	1,19	0,66	1 550	1,14	0,64	1,80
sklářský a stavebních hmot	761	1,25	0,87	1 030	1,61	1,12	1,44
hutnický a kovozapracující	4 390	7,19	1,72	4 310	6,74	1,61	4,19
strojírenský	6 753	11,07	1,76	2 212	3,46	0,55	6,28
elektrotechnický	1 545	2,53	1,58	48	0,08	0,05	1,60
ostatní	1 792	2,94	1,22	1 479	2,31	0,96	2,41
výroba a rozvod energií	898	1,47	0,66	1 292	2,02	0,91	2,22

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Brno: KS ČSÚ, 2002

Vysvětlivky: IS – index odvětvové specializace; TOK – textilní, oděvní, kožedělní

Struktura odvětví v průmyslu se oproti minulému období značně změnila (viz Tab.7). Snížil se počet pracovníků, ale okres Uherské Hradiště měl 7 specializovaných odvětví, zatímco okres Hodonín o jedná specializované odvětví méně. Ve strojírenství pracoval v okrese Uherské Hradiště každý devátý pracovník, kdežto ve srovnání s celorepublikovým průměrem, kde ve strojírenství pracoval každý šestý pracovník, lze konstatovat, že v okrese Uherské Hradiště bylo silné strojírenství, což dokládá i vysoký index specializace, který dosahoval hodnoty 1,76. Okres Hodonín byl však co se týče strojírenství slabý, což dokazuje i podíl zaměstnaných ve strojírenství, který byl dokonce poloviční oproti celorepublikovému průměru. Dokládá to i nízký index specializace. Velice silným a významným odvětvím byl v okrese Hodonín dřevozpracující průmysl. I v Uherském Hradišti byl dřevozpracující průmysl významný, avšak v Hodoníně tato hodnota dosahovala indexu 2,36 odvětvové specializace, kdežto v okrese Uherské Hradiště pouze 1,66 hodnoty indexu specializace. S porovnáním s republikovým průměrem byl podíl zaměstnaných vyšší jak v okrese Uherské Hradiště, tak i v okrese Hodonín. V těchto okresech mělo odvětví průmyslu potravinářského, chemického, hutnického a kovozapracujícího obdobné hodnoty. Velkým rozdílem však bylo odvětví elektrotechnické. To bylo v okrese Uherské Hradiště specializované, avšak v okrese Hodonín toto odvětví dosahovalo indexu

specializace pouhých 0,05 hodnoty. Dalším velkým rozdílem bylo odvětví paliv, které bylo velmi silné a specializované v okrese Hodonín s hodnotou indexu 1,69 oproti druhému studovanému okresu Uherské Hradiště s hodnotou indexu 0,06.

Tab.8: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Uherské Hradiště k 31.12.2001

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Česká zbrojovka	Uherský Brod	strojírenský	2 022
AVX Czech Republic, Lanškroun	Uherské Hradiště	elektrotechnický	1 525
Let	Kunovice	strojírenský	1 194
Slovácké strojírnny, a.s.	Uherský Brod	strojírenský	902
Hamé, a.s.	Babice, Kunovice, Uh. Hradiště	potravinářský	851
OP Prostějov, a.s.	Uherské Hradiště	oděvní	601
Eurotec, k.s.	Uherský Ostroh	elektrotechnický	569
Forschner, s.r.o.	Uherské Hradiště	elektrotechnický	516
Crystalex, a.s., Nový Bor	Strání	sklářský	457
Zeveta Bojkovice, a.s.	Bojkovice	kovozpracující	442

Pramen: Interní materiály katedry geografie o zaměstnanosti. Olomouc: PřF UP; vlastní zpracování

Oproti minulému studovanému období se počet pracovníků (viz Tab.8) ke konci roku 2001 v obou studovaných okresech rapidně snížil. Jako příklad můžeme uvést Let se sídlem v Kunovicích. Ten měl v předchozím období přibližně 5,5 tisíc zaměstnanců, přičemž ke konci roku 2001 bylo zaměstnanců jen necelých 1,2 tisíc. S úbytkem zaměstnanců neměl problém pouze Let, ale i další podniky jako Česká zbrojovka, která sice neměla tak drastický pokles pracovníků jako Let, ale i tam se počet zaměstnanců snížil o zhruba 800 zaměstnanců na 2 tisíce. Privatizací státního podniku Česká zbrojovka v roce 1992 vznikla akciová společnost, která se ve své hlavní továrně v Uherském Brodě soustřeďuje na vývoj a výrobu kvalitních ručních střelných zbraní (Česká zbrojovka, 2020). Další podniky si pak držely počet zaměstnaných pod hranicí 1 tisíc pracovníků.

Na trh práce v okrese Uherské Hradiště vstoupila nová firma AVX, která zaměstnávala přes 1,5 tisíc pracovníků. Tato společnost byla v České republice založena v roce 1992 v Lanškrouně a působí zde více než 25 let. Od roku 1996 působí také v Uherském Hradišti a poté se část výroby přesunula do Bzence, konkrétně v roce 2012. Dalším novým podnikem v okrese Uherské Hradiště je Eurotec, k.s. se sídlem v Uherském Ostrohu. Ke konci roku 2001 zde působilo přes 550 pracovníků a v okrese Uherské Hradiště byl sedmým největším podnikem, co se počtu zaměstnanců týče. Mezi deseti největšími průmyslovými podniky dle počtu zaměstnanosti zde dominovalo odvětví elektrotechnického a strojírenského průmyslu. Tyto dvě odvětví měly zastoupení hned v šesti podnicích.

Tab.9: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Hodonín k 31.12.2001

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
ZPD Hodonín	Hodonín	dřevozpracující	889
Kordárna	Velká nad Veličkou	chemický	820
Železářny Veselí	Veselí nad Moravou	hutnický	661
Vetropack Moravia Glass	Kyjov	sklářský	626
Jihomoravská armaturka	Hodonín	strojírenský	560
Unikov	Vracov	kovozpracující	535
F. Šohaj Strážnice	Strážnice	oděvní	489
Penta Shoe	Veselí nad Moravou	kožedělný	450
Šroubárna Žďánice	Žďánice	kovozpracující	441
Lignit Hodonín	Mikulčice	těžba nerostných surovin	429

Pramen: Interní materiály katedry geografie o zaměstnanosti. Olomouc: PŘF UP; vlastní zpracování

I v okrese Hodonín došlo k velkému poklesu počtu pracovníků (viz Tab.9) v průmyslových podnicích. Oproti okresu Uherské Hradiště zde nebylo v žádném průmyslovém podniku evidováno více než 1 tisíc pracovníků. Velmi vysoký pokles zaznamenal podnik Železářny Veselí, kdy se počet pracovníků snížil o 1,5 tisíc. Tento podnik také změnil svůj název z původního Železářny na Železářny Veselí. Největším zaměstnavatelem ke konci roku 2001 byl dřevozpracující podnik ZPD Hodonín, který měl necelých devět set zaměstnanců. Zde tady oproti minulému období poklesl počet zaměstnanců o zhruba 1 tisíc. Jedna z prvních privatizací proběhla v tehdejší Československu na začátku listopadu 1991, kdy došlo k začlenění společnosti Moravia Glass do skupiny Vetropack. Koncem roku tento podnik evidoval přes 600 zaměstnanců.

V roce 1996 se Sigma Hodonín, s. p. rozděluje na tři části – Jihomoravská armaturka, Armaturka Rohatec a GEMAX. V Jihomoravské armaturce získává většinový podíl německá společnost Bopp & Reuther. O rok dříve jsou však kupolové pece na slévárně nahrazeny moderní elektrotavnou, což výrazně snižovalo ekologickou zátěž podniku. V tomto podniku se sídlem v Hodoníně bylo zaznamenáno 560 zaměstnanců.

Dalším podnikem, který zaznamenal vysokou ztrátu počtu pracovníků byla Šroubárna Žďánice. Tento podnik byl v roce 1991 zprivatizován a začal se orientovat na zahraniční trhy. V roce 1997 byla firma prodána novému majiteli. V následných letech byla provedena celková restrukturalizace firmy. Vzhledem k obchodní situaci došlo také k úpravě výrobního programu omezením některých komodit. Postupem času došlo také k technologickému vývoji a postupné obměně výrobního zařízení. Poklesu počtu zaměstnanců se nevyhnul ani oděvní podnik ve Strážnici F.Šohaj, kde počet zaměstnanců klesl o více než tisíc zaměstnanců.

6.2. Období 2001-2011

Oproti předchozímu sledovacímu období si lze všimnout určitých změn. V tomto období (podrobněji viz Tab.10) ztrácí na významu a klesá počet pracovníků v primárním sektoru národního hospodářství. Ovšem s porovnáním s celorepublikovým průměrem je primární sektor stále specializovaným jak v okrese Uherské Hradiště, tak i v okrese Hodonín. V sekundárním sektoru počet pracovníků sice procentuálně lehce klesl v obou okresech, sektorovou specializaci však oba okresy mírně navýšily. Jediný nesespecializovaný sektor je pak terciér, avšak v okrese Uherské Hradiště narostl počet pracovníků o 1,5 tisíc. Zde na řadu přichází mírný rozvoj služeb. Celkový počet pracovníků v okrese Uherské Hradiště byl přibližně 64 tisíc. O 9 tisíc pracovníků méně pak měl druhý studovaný okres Hodonín.

Tab.10: Počet zaměstnaných v základních sektorech ekonomiky v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2011

sektor	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
I. sektor	1 927	3,01	1,01	2 664	4,77	1,60	2,98
II. sektor	31 048	48,42	1,38	24 346	43,63	1,24	35,21
III. sektor	31 142	48,57	0,79	28 791	51,60	0,83	61,81
Celkem	64 117	100,00	1,00	55 801	100,00	1,00	100,00

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Zlín, Brno: KS ČSÚ, 2012

Vysvětlivky: IS – index sektorové specializace

Tab.11: Počet zaměstnaných v odvětvích průmyslu v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2011

odvětví průmyslu	Uherské Hradiště			Hodonín			ČR
	počet	%	IS	počet	%	IS	%
těžba	98	0,15	0,19	817	1,46	1,79	0,82
potravinářský	3 450	5,38	2,16	2 929	5,25	2,11	2,49
TOK	733	1,14	0,91	1 730	3,10	2,47	1,25
dřevozpracující	920	1,43	1,83	989	1,77	2,27	0,78
papírenský a polygrafický	191	0,30	0,35	347	0,62	0,74	0,84
chemický	1 854	2,89	1,16	1 802	3,23	1,30	2,49
sklářský a stavebních hmot	594	0,93	0,86	1 011	1,81	1,69	1,07
hutnický a kovozapracující	7 052	11,00	2,32	3 837	6,88	1,45	4,74
strojírenský	5 964	9,30	1,30	2 632	4,72	0,66	7,14
elektrotechnický	3 349	5,22	1,73	797	1,43	0,47	3,02
ostatní	1 317	2,05	1,22	1 731	3,10	1,84	1,69
výroba a rozvod energií	1 061	1,65	0,78	1 398	2,51	1,18	2,12

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Zlín, Brno: KS ČSÚ, 2012

Vysvětlivky: IS – index odvětvové specializace; TOK – textilní, oděvní, kožedělní

V období ekonomické krize se počet zaměstnaných v odvětvích průmyslu značně lišil a měnil (viz Tab.11). Okres Uherské Hradiště měl stále 7 specializovaných odvětvích, přičemž nejvíc zesílilo odvětví hutnické a kovožpracující, kde hodnota indexu byla 2,32. Toto odvětví mělo i největší podíl zaměstnaných v průmyslu pro daný okres. Dalším silným odvětvím zde bylo i potravinářství s hodnotou indexu 2,16. S porovnáním s okresem Hodonín, kde potravinářství bylo taky velmi významné, zde velké rozdíly nejsou, a tudíž můžeme považovat potravinářský průmysl pro region Slovácka velice silný. Dalším odvětvím, které se vyznačuje podobnou odvětvovou specializací je průmysl chemický.

Tab.12: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Uherské Hradiště k 31.12.2011

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Česká zbrojovka, a.s.	Uherský Brod	strojírenský	1 274
AVX Czech republic, Lanškroun	Uherské Hradiště	elektrotechnický	1 168
Hamé, s.r.o.	Kunovice, Babice, Uh. Hradiště	potravinářský	941
Eurotec, k.s.	Uherský Ostroh	elektrotechnický	862
Aircraft Industries, a.s.	Kunovice	strojírenský	830
Forschner, s.r.o.	Uherské Hradiště	elektrotechnický	651
Slovácké strojírny, a.s.	Uherský Brod	strojírenský	436
Moravia Cans, a.s.	Bojkovice	kovožpracující	421
Zeveta Machinery	Bojkovice	kovožpracující	411
Kasko, s.r.o.	Horní Němčí	chemický	319

Pramen: Interní materiály katedry geografie o zaměstnanosti. Olomouc: PřF UP; vlastní zpracování

Na konci roku 2011 byla nejvýznamnějším zaměstnavatelem v okrese Uherské Hradiště Česká zbrojovka, a.s. se sídlem v Uherském Brodě. Tento podnik spadá do odvětví průmyslu strojírenského a pracovalo zde zhruba 1,3 zaměstnanců (viz Tab.12). Oproti minulému období počet zaměstnanců opět klesl o počet necelých osm set. Na druhou pozici s nejvyšším počtem zaměstnanců se dostává podnik AVX Czech Republic, Lanškroun, kde i zde poklesl počet pracovníků, byť jen o čtyři sta. Tento podnik lze zařadit do elektrotechnického průmyslu. Jedná se o nadnárodní společnost se sídlem v USA. Mimo změn v počtu zaměstnanců, kdy opět nastala sestupná tendence se zde odehrály změny i v názvu společností. Například Let se sídlem v Kunovicích, mimo poklesu počtu svých zaměstnanců o tři sta pracovníků, změnil svůj název na Aircraft Industries, a.s. Dále v Uherském Hradišti vzniká nový podnik Forschner, s.r.o. původem z Německa a s počtem zaměstnanců 651. Tento podnik se zaměřuje na výrobu kabelových svazků pro automobilový průmysl. Dalším novým podnikem je Zeveta Machinery a.s. která se specializuje na výrobu lisovacích a obráběných dílů. Novým podnikem je i

Moravia Cans, a.s., a stejně jako Zeveta Machinery a.s., tak i Moravia Cans a.s. sídlí v Bojkovicích a jejím hlavním výrobním zaměřením je výroba hliníkových aerosolových obalů.

Tab.13: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Hodonín k 31.12.2011

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Jihomoravská armaturka, s.r.o.	Hodonín	strojírenský	541
Vetropack Moravia Glass, a.s.	Kyjov	sklářský průmysl	506
Delimax, a.s.	Hodonín	potravinářský	500
The Candy Plus Sweet Factory, s.r.o.	Rohatec	potravinářský	340
KORDÁRNA Plus, a.s.	Velká nad Veličkou	chemický	427
MND Drilling and Services, a.s.	Lužice	strojírenský	420
Pelikan Hardcopy CZ, s.r.o.	Kyjov	elektrotechnický	382
PLOMA, a.s.	Hodonín	dřevozpracující	338
MND, a.s.	Hodonín	těžba nerostných surovin	327
Železářny Veselí, a.s.	Veselí nad Moravou	hutnický	320

Pramen: Interní materiály katedry geografie o zaměstnanosti. Olomouc: PŘF UP; vlastní zpracování

V okrese Hodonín, co se týče počtu pracovníků v největších podnicích (viz Tab.13), je situace rozdílná oproti okrese Uherské Hradiště. Pokud porovnáme největšího zaměstnavatele v okrese Hodonín, čímž byl podnik Jihomoravská armaturka, s.r.o., se zaměstnavateli v okrese Uherské Hradiště, tak by se Jihomoravská armaturka, s.r.o. umístila v okrese Uherské Hradiště až na sedmé pozici. Tento podnik však v letech 2005 a 2006 prošel rozsáhlou rekonstrukcí strojírný a slévárny. Také byl rozšířen o výrobní a montážní halu. Koncem roku 2011 evidoval tento podnik 541 pracovníků.

V tomto období je příliv zahraničních investic nepatrný. Tento fakt může mít vliv na nižší počet zaměstnaných v okrese Hodonín v průmyslových podnicích. V 10 největších podnicích dle počtu zaměstnanců nebyl evidován větší počet než 600 pracovníků. Druhým největším zaměstnavatelem v okrese Hodonín byl podnik Vetropack Moravia Glass, a.s. se sídlem v Kyjově s počtem lehce přes 500 zaměstnanců. Tento podnik Za největší potravinářský podnik zde nalezneme Delimax, a.s. se sídlem v Hodoníně, který se zaměřuje na výrobu rybích pokrmů. I ve zdejších okrese došlo ke změnám v názvu podniku. Například Kordárna, a.s. změnila svůj název na Kordárna Plus, a.s. a její sídlo nadále zůstalo ve Velké nad Veličkou. Další pokles počtu pracovníků zaznamenaly Železářny Veselí, kde počet pracovníků oproti minulému sledovanému období klesl na polovinu, konkrétněji na 320 pracovníků.

6.3. Vývoj po roce 2011

V období po prodělané celosvětové ekonomické krizi se ekonomika v České republice začala zlepšovat a zvedaly se také počty zaměstnanců v jednotlivých podnicích ve studovaných okresech, kde byl zaznamenán nárůst počtu pracovníků (viz Tab.14).

Tab.14: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Uherské Hradiště k 31.12.2018

název	Místo	odvětví průmyslu	pracovníci
Česká zbrojovka, a.s.	Uherský Brod	strojírenský	1 738
Hamé, s.r.o.	Kunovice, Babice, Uherské Hradiště	potravinářský	1 085
Aircraft Industries, a.s.	Kunovice	strojírenský	868
AVX Czech republic, Lanškroun	Uherské Hradiště	elektrotechnický	782
Eurotec, k.s.	Uherský Ostroh	elektrotechnický	751
Forschner, s.r.o.	Uherské Hradiště	elektrotechnický	464
Moravia Cans, a.s.	Bojkovice	kovozpracující	452
Kasko, s.r.o.	Slavkov	chemický	357
Colorlak, a.s.	Staré Město	chemický	293
Slovácké strojírný, a.s.	Uherský Brod	strojírenský	292

Pramen: Výroční zprávy podnikatelských subjektů působících v okrese Uherské Hradiště za rok 2018, veřejné registry a rejstříky, webové stránky podniků, on-line databáze firem HBI; vlastní zpracování

V roce 2018 byl největším zaměstnavatelem v okrese Uherské Hradiště podnik Česká Zbrojovka, a.s. v Uherském Brodě, která zaměstnávala přes 1,7 tisíc pracovníků. Mezi nejslavnější produkty této pobočky můžeme zařadit samopaly vz. 48, samopaly vz. 58 což byla konstrukčně originální československá alternativa k sovětskému automatu Kalašnikov. Mezi další legendární produkty této továrny patřil samopal vz. 61 Škorpion a pistole CZ 75. Ekonomické výsledky roku 2018 ukazují, že Česká zbrojovka a.s. je společností se stabilním růstem počtu prodaných zbraní, rostoucími tržbami a stabilním ziskem. Průměrná mzda bez řídicích pracovníků činila necelých 32,5 tisíc korun českých. Společnost si upevnila svoji pozici na trhu a rozšířila portfolio svých produktů, které dodala zákazníkům do více jak 100 zemích světa. Výsledky hospodaření po zdanění za rok 2018 činí 710,8 mil. Kč. Výzkum a vývoj je klíčovou oblastí pro budoucnost a další rozvoj této společnosti. V poslední letech Česká zbrojovka investuje do výzkumu a vývoje každoročně řádově 100 mil. Kč. (Výroční zpráva 2018)

Druhým největším průmyslovým podnikem v okrese Uherské Hradiště byla společnost Hamé s.r.o., která měla přes 1 tisíc pracovníků. Je to především výrobce chlazených a trvanlivých potravin.

Vyrábí se zde například paštiky či marmelády. Označení Hamé vzniklo s logem červeného medvěda ve žlutém poli v období po první světové válce. Po vzniku Československé republiky společnost Biochema, jako významný tuzemský konzervářský výrobce, získala obchodní kontakty i do zahraničí a začala své výrobky vyvážet i na tak netradiční trh, jakým byla Velká Británie.

Třetím největším zaměstnavatelem je Aircraft Industries, a.s. v Kunovicích. Tato společnost s více než osmdesátiletou tradicí se zabývá leteckou výrobou, která se v současné době zabývá vývojem, výrobou a prodejem legendárních letounů L 410, jejichž výroba začala v roce 1969. Tento podnik vznikl v roce 1951 pod názvem LET Kunovice. Postupem času, konkrétněji po revoluci v roce 1989, se tato společnost dostala do rukou různých majitelů. V roce 2008 získává ruská společnost UGMK-Holding 51 % akcií podniku Aircraft Industries a.s. a v současné době je jediným vlastníkem. V roce 2015 byla podepsána dohoda, že se část výroby L 410 přesune do Ruska, konkrétněji do oblasti s významným centrem zbrojařského průmyslu, Jekatěrinburgu.

Tab.15: 10 největších průmyslových podniků dle počtu pracovníků v okrese Hodonín k 31.12.2018

název	místo	odvětví průmyslu	pracovníci
AVX Czech republic, s.r.o.	Bzenec	elektrotechnický	710
Jihomoravská armaturka, s.r.o.	Hodonín	strojírenský	503
Delimax, a.s.	Hodonín	potravinářský	484
Vetropack Moravia Glass, a.s.	Kyjov	sklářský	455
Pelikan Hardcopy CZ, s.r.o.	Kyjov	elektrotechnický	395
Ferromet, a.s.	Veselí n. Moravou	hutnický	375
KORDÁRNA Plus, a.s.	Velká nad Veličkou	chemický	361
The Candy Plus Sweet Factory, s.r.o.	Rohatec	potravinářský	350
MND Drilling and Services, a.s.	Lužice	strojírenský	333
MND, a.s.	Hodonín	těžba nerostných surovin	259

Pramen: Výroční zprávy podnikatelských subjektů působících v okrese Hodonín za rok 2018, veřejné registry a rejstříky, webové stránky podniků, on-line databáze firem HBI; vlastní zpracování

Na konci roku 2017 byl nejvýznamnějším zaměstnavatelem v okrese Hodonín nový podnik AVX Czech republic, s.r.o. se sídlem v Bzenci. Pracovalo zde 710 pracovníků (viz Tab.15) a tento podnik lze zařadit do elektrotechnického průmyslu. AVX Czech Republic s.r.o. je součástí nadnárodní společnosti AVX Corporation se sídlem v Jižní Karolíně v USA, která patří do skupiny japonské společnosti Kyocera Group. AVX Corporation je předním světovým výrobcem pasivních elektronických součástí a uznávaným technickým lídrem v oboru. Svým tržním podílem je i dominantním hráčem na světovém trhu. (AVX, 2020). Tento podnik měl významný podíl na snížení nezaměstnanosti v okrese Hodonín.

Jihomoravská armaturka, s.r.o. patří do strojírenského průmyslu a zabývá se především výrobou uzavíracích a zpětných klapek, šoupátek, kulových kohoutů a podobně. Tyto výrobky jsou pak součástí prodeje armatur pro klimatizaci, vodárenství, topenářství a plynárenství. Na konci roku 2017 zde pracovalo přes 500 zaměstnanců a v té době byl stoprocentní kapitál z Německa. V roce 1996, kdy se Sigma Hodonín, s. p. rozděluje na tři části – Jihomoravská armaturka, Armaturka Rohatec a GEMAX. Po pěti letech se firmy Bopp & Reuther Armaturen a Vereinigte Armaturen Gesellschaft fúzí pod hlavičku VAG-Armaturen GmbH. Hodonínská armaturka se stává její dceřinou společností a v roce 2017 v rámci globalizace a jednotného vystupování v rámci skupiny VAG mění společnost Jihomoravská armaturka spol. s.r.o. svůj název na VAG s.r.o. (VAG. 2020).

Z předchozích tabulek (Tab.14 a Tab.15) plyne, že na konci roku 2018 bylo v okrese Uherské Hradiště pouze 5 průmyslových subjektů z více než 500 zaměstnanci a v okrese Hodonín byly takovéto subjekty pouze 2. Mezi největší zaměstnavatele se po roce 1989 ve studovaném území začaly řadit společnosti podnikající v terciárním sektoru. Na konci roku 2018 ve službách v okrese Uherské Hradiště působily dvě společnosti, ve kterých bylo zaměstnáno více než 1 tisíc osob. Konkrétně se jednalo o Uherskohradištskou nemocnici (1 401 zaměstnanců) a Sociální služby Uherské Hradiště (1 021 zaměstnanců). V okrese Hodonín více než 1 tisíc osob zaměstnávala Nemocnice v Kyjově (1 083 pracovníků). Na Hodonínsku dále působily 3 subjekty podnikající ve službách, které zaměstnávaly více než 500 osob: Nemocnice Hodonín, ČSAD Hodonín a Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně.

7. Vývoj situace na trhu práce v letech 1990-2014

Na začátku transformace z centrální ekonomiky řízenou státem na ekonomiku tržní byla v České republice nezaměstnanost neznámým jevem. Na konci roku 1990 registrovaly úřady práce necelých 40 tis. nezaměstnaných a míra nezaměstnanosti činila pouhých 0,7 %. Po nastartování ekonomické reformy na počátku roku 1991 začalo docházet k uvolňování pracovníků z výrobních sektorů ekonomiky, takže počet nezaměstnaných vzrostl na více než 200 tis. a míra nezaměstnanosti překročila hranici 4 % (viz Tab.16).

Tab.16: Základní ukazatele trhu práce v České republice v období let 1990-2014 (k 31.12.)

rok	uchazeči	míra nezaměstnanosti [%]	volná pracovní místa	uchazeči na 1 VPM
1990	39 379	0,7	57 616	0,7
1991	221 749	4,1	48 402	4,6
1992	134 788	2,6	79 422	1,7
1993	185 216	3,5	53 938	3,4
1994	166 480	3,2	75 936	2,2
1995	153 041	2,9	88 047	1,7
1996	186 339	3,5	83 976	2,2
1997	268 902	5,2	62 284	4,3
1998	386 918	7,5	37 641	10,3
1999	487 623	9,4	35 117	13,9
2000	457 369	8,8	52 060	8,8
2001	461 923	8,9	52 084	8,9
2002	514 435	9,8	40 651	12,7
2003	542 420	10,3	40 188	13,5
2004	541 675	9,5	51 203	10,6
2005	510 416	8,9	52 164	9,8
2006	448 545	7,7	93 425	4,8
2007	354 878	6,0	141 066	2,5
2008	352 250	6,0	91 189	3,9
2009	539 136	9,2	30 927	17,4
2010	561 551	9,6	30 803	18,2
2011	508 451	8,6	35 784	14,2
2012	545 311	9,4	34 893	15,6
2013	596 833	10,5	35 178	17,0
2014	541 914	9,6	58 739	9,2

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 1991-2015; vlastní zpracování

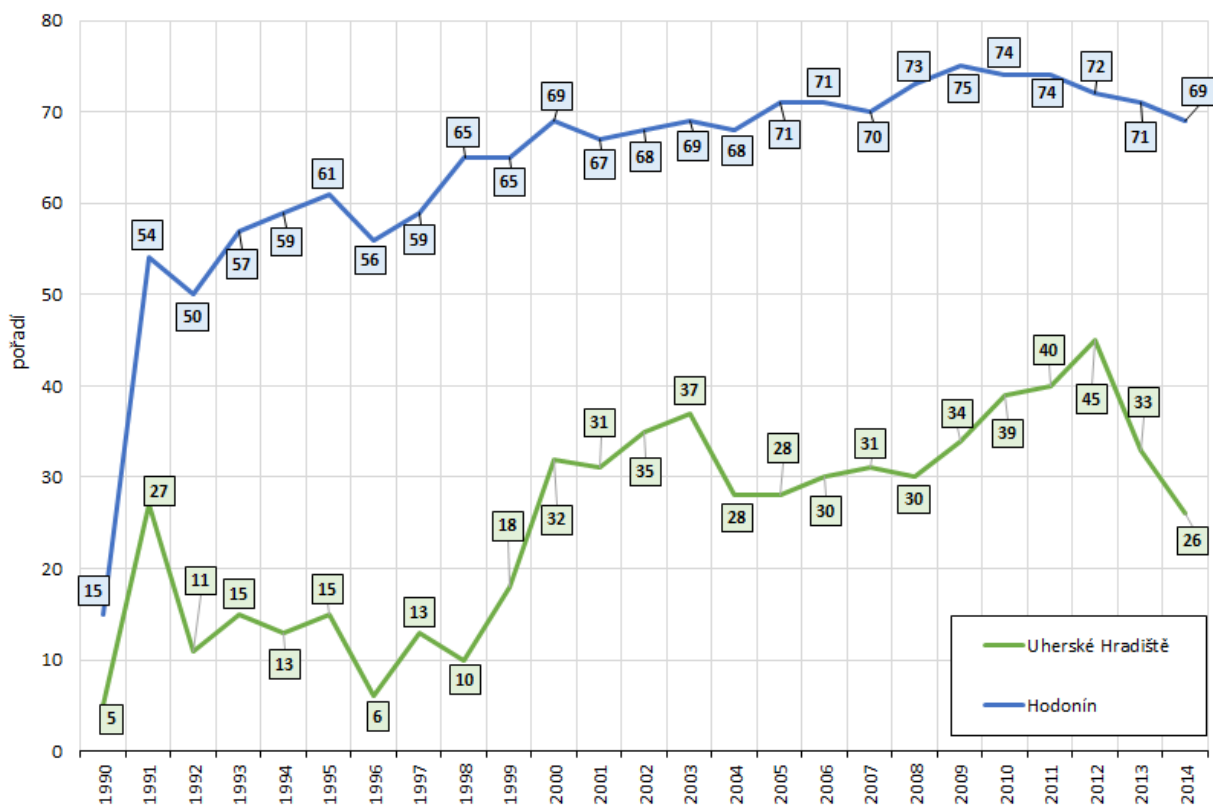
Vysvětlivky: VPM – volná pracovní místa

V letech 1992-1996 ke konci jednotlivých let se míra nezaměstnanosti pohybovala v intervalu 2,6 až 3,5 %, tzn. že byla ve srovnání nejen s ostatními tranzitivními, ale i vyspělými tržními ekonomikami

velmi nízká. V tomto období faktické absence restrukturalizace ekonomiky dosahovala míra nezaměstnanosti nízké úrovně částečně i díky absorpční schopnosti rostoucího terciárního sektoru. (TOUŠEK a kol., 2005). Zlom nastal v období recese v roce 1997, kdy začala míra nezaměstnanosti růst, a to i v období po jejím překonání. Na konci roku 2002 počet uchazečů o práci překročil poprvé hranici 500 tisíc nezaměstnaných a míra nezaměstnanosti konvergovala k hodnotě 10 %. Desetiprocentní hranice byla překročena již v následujícím roce 2003. Počet registrovaných uchazečů o práci byl vyšší než 540 tisíc nejen v tomto roce, ale i v roce následujícím. Avšak v tabulce 1 je uvedeno, že míra nezaměstnanosti v roce 2004 klesla z 10,3 % na 9,5 %. Ve skutečnosti však nešlo zdaleka o tak velký pokles, ale o významnou metodickou změnu při výpočtu míry nezaměstnanosti. Ve vzorci této míry v roce 2004 byl nahrazen celkový počet registrovaných uchazečů počtem dosažitelných uchazečů (blíže viz metodika práce).

Akcelerace české ekonomiky na počátku tohoto století vedla v letech 2005 až 2008 k redukci počtu nezaměstnaných a také k nárůstu volných pracovních míst. Pozitivní vývoj ekonomiky však byl zbrzděn koncem roku 2008 nastupující světovou finanční krizí. Ta vedla ke zhoršení situace na trhu práce nejen u nás, ale i ve většině zemí světa. Na konci roku 2013 se počet nezaměstnaných v České republice přiblížil hranici 600 tisíc. Tato hranice byla překonána v prvním čtvrtletí následujícího roku. Největší počet nezaměstnaných v ČR byl zaznamenán na konci ledna 2014, kdy ÚP ČR evidoval téměř 630 tisíc uchazečů o zaměstnání. Situace na trhu práce se poté začala výrazně zlepšovat: klesal počet nezaměstnaných a rostl počet volných pracovních míst.

Vývoj situace na trhu práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v letech 1990 až 2014 měřený mírou nezaměstnanosti kopíroval situaci na trhu práce v České republice, avšak pozice obou slováckých okresů v souboru okresů České republiky byla úplně rozdílná. Zatímco okres Uherské Hradiště vynikal nízkou mírou nezaměstnanosti a často byl nejlépe hodnoceným okresem ve východní části republiky, tak okres Hodonín patřil mezi okresy s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Není proto překvapením, že Hodonínsko bylo v hledáčku Ministerstva pro místní rozvoj České republiky a téměř po celé analyzované období do roku 2014 bylo řazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu (strukturálně postižené regiony, zaostalé regiony, regiony s vysokou nezaměstnaností). Okres Hodonín patřil v roce 2000 a trvale v letech 2002 až 2014 mezi 10 okresů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Na konci roku 2009 existovaly pouze 2 jiné okresy, u kterých byla míra nezaměstnanosti vyšší než na Hodonínsku. Na druhé straně okres Uherské Hradiště se trvale řadil do lepší poloviny okresů České republiky s nižší mírou nezaměstnanosti vyjma roky 2011 a 2012. V roce 2012 míra nezaměstnanosti v okrese Uherské Hradiště (10,3 %) byla v souboru okresů České republiky až 45. nejnižší (viz Obr.6).

Obr.6: Pořadí okresů Uherské Hradiště a Hodonín v souboru okresů ČR podle míry nezaměstnanosti v období let 1990-2014 (k 31.12);

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 1991-2015; vlastní zpracování

Začátkem sledovacího období v roce 1990 byly oba studované okresy mezi patnácti nejlepšími okresy v České republice s nízkou mírou nezaměstnanosti. To se však následující rok mění, okres Hodonín byl v roce evidován na 54. pozici všech okresů v České republice dle míry nezaměstnanosti, okres Uherské Hradiště pak na 27. pozici. Nejhorší postavení dle míry nezaměstnanosti měl okres Hodonín v roce 2009, kdy měly větší míru nezaměstnanosti pouze dva okresy. Uherskohradištsko měla nejhorší postavení mezi okresy v roce 2012, kdy se v souboru okresů České republiky řadilo na 45. pozici dle míry nezaměstnanosti. O dva roky později se však okres Uherské Hradiště řadil na 26. pozici, kdežto okres Hodonín patřil mezi 10 nejhorších okresů dle míry nezaměstnanosti v roce 2014.

Tab.17: Základní ukazatele trhu práce v okrese Uherské Hradiště v období let 1990-2014 (k 31.12.)

rok	uchazeči	míra nezaměstnanosti [%]	volná pracovní místa	uchazeči na 1 VPM
1990	210	0,3	624	0,3
1991	2 569	3,8	290	8,9
1992	926	1,4	602	1,5
1993	1 426	2,1	376	3,8
1994	1 095	1,6	802	1,4
1995	934	1,3	1 089	0,9
1996	1 277	1,9	1 531	0,8
1997	2 243	3,2	1 393	1,6
1998	3 704	5,1	441	8,4
1999	5 111	6,9	230	22,2
2000	5 089	7,2	323	15,8
2001	5 318	7,3	387	13,7
2002	6 301	8,7	376	16,8
2003	6 491	9,2	252	25,8
2004	6 262	8,0	432	14,5
2005	6 001	7,7	693	8,7
2006	5 386	6,5	1 406	3,8
2007	4 329	5,3	1 820	2,4
2008	4 628	5,8	1 225	3,8
2009	7 583	9,6	472	16,1
2010	7 675	10,2	233	32,9
2011	6 741	9,2	260	25,9
2012	7 421	10,3	245	30,3
2013	7 710	10,5	335	23,0
2014	6 184	8,6	819	7,6

Pramen: Statistiky o trhu práce, měsíční statistiky nezaměstnanosti, MPSV 1991-2015; vlastní zpracování

Vysvětlivky: VPM – volná pracovní místa

V období let 1990-1991 se v okrese Uherské Hradiště zvýšila míra nezaměstnanosti (viz Tab.17) z 0,3 % na 3,8. Počet uchazečů o zaměstnání meziročně vzrostl v okrese Uherské Hradiště o přibližně 2,3 tisíce osob. Následující roky se hodnoty míry nezaměstnanosti držely kolem 1–2 %, tento ukazatel tak byl stále velmi nízký. Zhoršení situace nastává v roce 1997, kdy míra nezaměstnanosti přesáhla hranici 3 % a následující roky se tato hodnota nadále zvyšovala až do roku 2003, kdy dosáhl nejvyšší hodnoty od začátku sledovaného období. Míra nezaměstnanosti byla 9,2 % a na jedno volné pracovní místo připadalo 25,8 uchazečů. V následujícím roce 2004 nastalo oživení české ekonomiky, které se taky pozitivně projevilo na situaci trhu práce a nastal postupný a mírný pokles. Obdobné hodnoty jako celorepublikový průměr měl v roce 2007 před ekonomickou krizí i okres Uherské Hradiště, kde míra nezaměstnanosti byla 5,3 % a uchazečů na jedno volné pracovní místo bylo 2,4. Počet uchazečů ke konci roku 2009 vzrostl o skoro 3 tisíce v okrese Uherské Hradiště, dále zde byla i

vyšší míra nezaměstnanosti, která vzrostla o téměř 4 % na hodnotu 9,6 %. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo byl vysoký, evidováno bylo 16 uchazečů. Až do roku 2013 lze pozorovat ustálenou situaci, kdy se počet uchazečů v období let 2009-2013 pohyboval v rozmezí 6,7 až 7,7 tisíce a míra nezaměstnanosti se pohybovala kolem 10 %. Avšak na konci sledovaného období v roce 2014 přichází mírné zlepšení, počet uchazečů o zaměstnání se snížil o 1,6 tisíc a míra nezaměstnanosti klesla o necelé 2 % na hodnotu 8,6 %. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo pak v okrese Uherské Hradiště klesl o 16.

Tab.18: Základní ukazatele trhu práce v okrese Hodonín v období let 1990-2014 (k 31.12.)

rok	uchazeči	míra nezaměstnanosti [%]	volná pracovní místa	uchazeči na 1 VPM
1990	322	0,4	483	0,7
1991	4 206	5,4	241	17,5
1992	2 502	3,3	718	3,5
1993	4 066	5,2	466	8,7
1994	3 556	4,7	635	5,6
1995	2 788	3,7	953	2,9
1996	3 464	4,5	1 173	3,0
1997	5 142	7,1	666	7,7
1998	8 221	11,0	436	18,9
1999	10 643	13,5	340	31,3
2000	10 943	14,1	341	32,1
2001	10 877	13,8	529	20,6
2002	12 198	15,4	452	27,0
2003	12 428	15,8	564	22,0
2004	12 617	14,7	410	30,8
2005	12 680	15,2	572	22,2
2006	10 834	13,3	804	13,5
2007	8 908	10,7	806	11,1
2008	8 819	10,9	589	15,0
2009	12 681	15,9	197	64,4
2010	13 398	16,3	265	50,6
2011	11 874	14,5	288	41,2
2012	12 288	14,9	247	49,7
2013	12 953	15,8	258	50,2
2014	11 055	13,8	512	21,6

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 1991-2015; vlastní zpracování

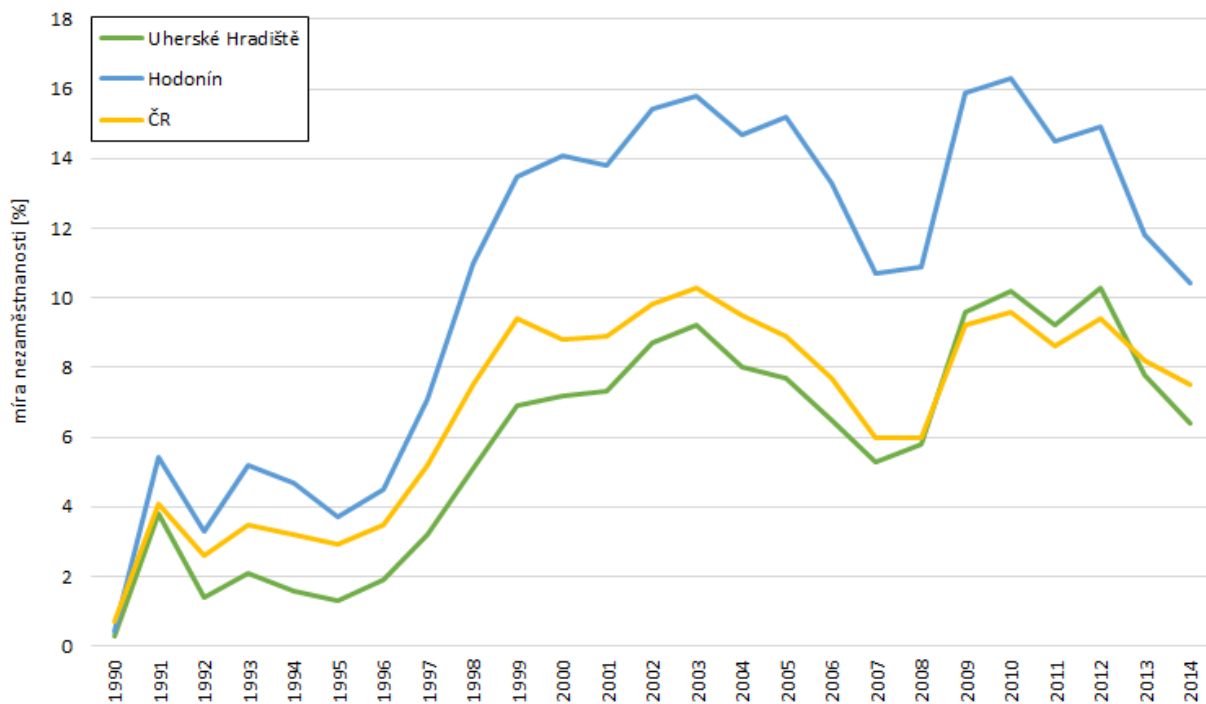
Vysvětlivky: VPM – volná pracovní místa

V okrese Hodonín se míra nezaměstnanosti na konci roku 1990 oproti druhému studovanému okresu lišila jen o jednu desetinu čili měl hodnotu 0,4 %. Následující rok však hodnoty prudce vzrostly a to o 5 %. Počet uchazečů narostl o téměř 4 tisíce. V následujících letech v okrese Hodonín byly

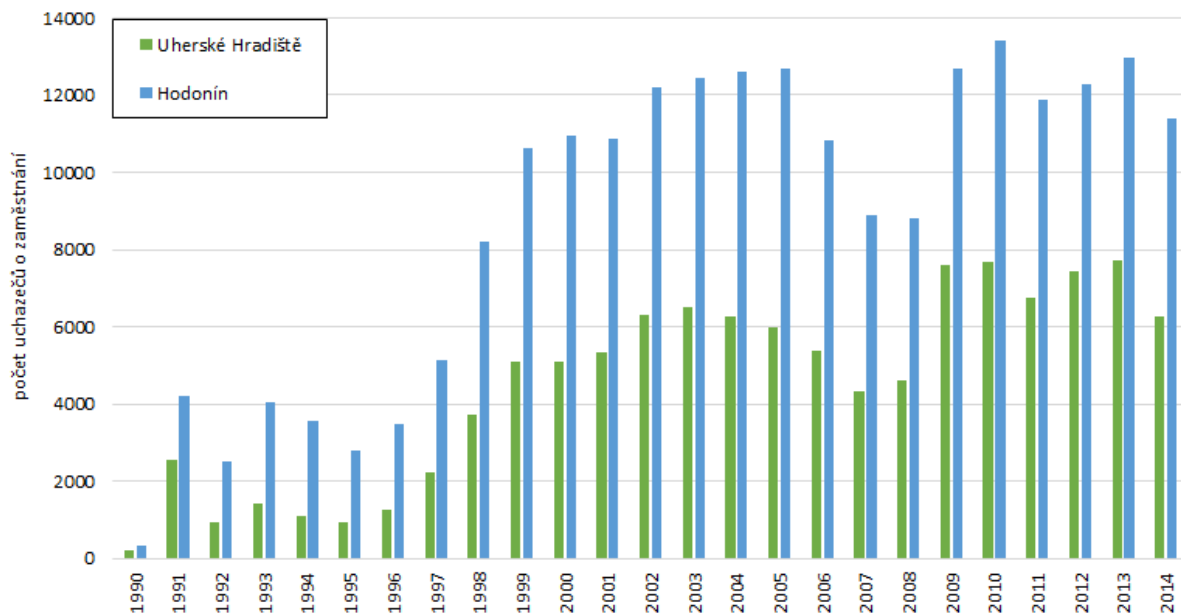
hodnoty míry nezaměstnanosti v intervalu 4,5–5,5 % a lze říct, že zde daný ukazatel velmi vzrostl. Zlom nastal v roce 1997, kdy míra nezaměstnanosti vzrostla na 7,1 % a následující roky překročila hranici 10 %. Nejtvrďší dopady krize k situaci na trhu práce se v České republice, podobně jako ve většině ostatních zemí EU, projeví v roce 2009. Počet uchazečů o zaměstnání se během jednoho roku téměř zdvojnásobil. Zvýšila se i míra nezaměstnanosti. Počet uchazečů vzrostl o přibližně 4 tisíce na více než 12,5 tisíce uchazečů. Míra nezaměstnanosti dosahovala taky vysokých čísel, konkrétněji hodnoty 15,9 % a uchazečů na jedno volné pracovní místo bylo zhruba 64.

V období let 2009–2013 se situace na trhu práce nijak nezlepšila. Počet uchazečů o práci v tomto období se pohyboval v rozmezí 11,8 tisíc až 13,4 tisíc. Míra nezaměstnanosti se pak držela v intervalu 14,9 až 16,3 %. V roce 2014 však přichází zlepšení, kdy se v okrese Hodonín snížil počet uchazečů o 1,9 tisíc a počet nezaměstnaných klesl o necelé 2 tisíce uchazečů o zaměstnání. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo se v okrese Hodonín snížil o více než polovinu na 21,6 uchazečů. Míra nezaměstnanosti v tomto roce klesla o 2 %.

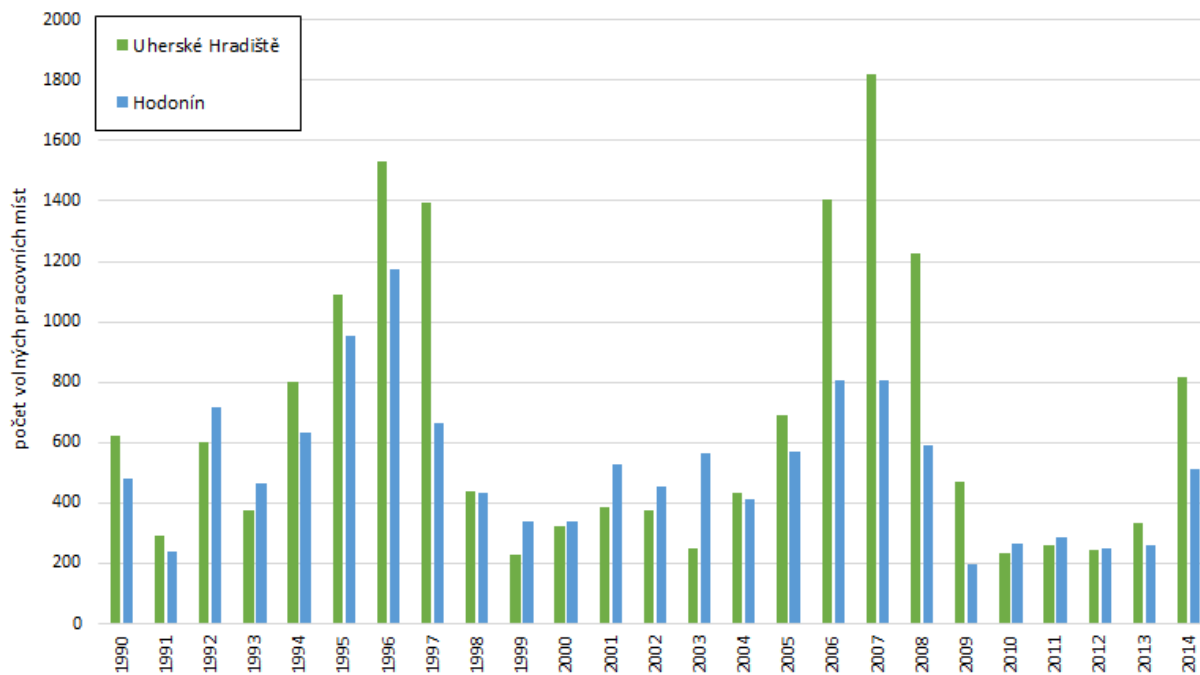
Vývoj jednotlivých ukazatelů, tj. počet uchazečů o zaměstnání, míra nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo lze pozorovat v grafickém vyjádření viz Obr.7, Obr.8, Obr.9 a Obr.10.

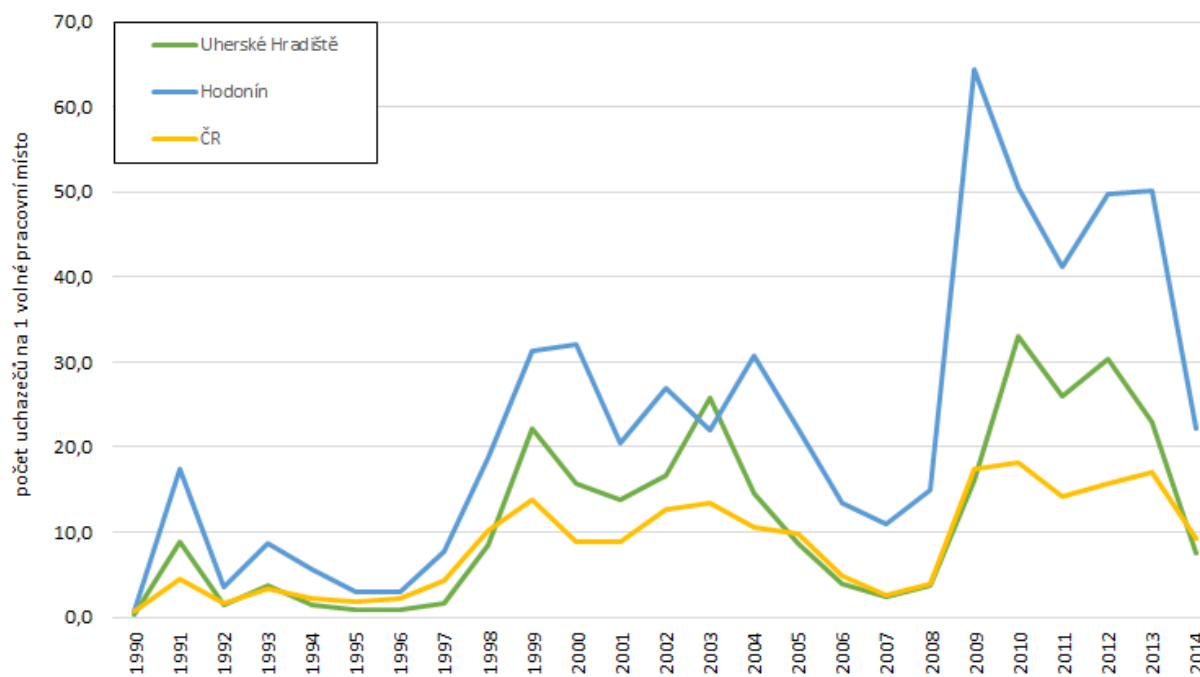
Obr.7: Míra nezaměstnanosti ve studovaných okresech a ČR v období let 1990-2014; vlastní zpracování

Obr.8: Počet uchazečů o zaměstnání v okresech Uherské Hradiště v období let 1990-2014 (k 31.12.); vlastní zpracování

Obr.9: Počet volných pracovních míst v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v období let 1990-2014 (k 31.12.); vlastní zpracování

Obr.10: Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo ve studovaných okresech a České republice v období let 1990-2014 (k 31.12.); vlastní zpracování

8. Trh práce v období po globální ekonomické krizi (po roce 2014)

V období po prodělané celosvětové ekonomické krizi se situace na trhu práce ve studovaných okresech v období let 2014-2018 začala zlepšovat. V roce 2014 bylo v České republice téměř 550 tisíc uchazečů o práci a následující roky tento ukazatel klesal. V roce 2018 bylo uchazečů o zaměstnání přes 230 tisíc. Podíl nezaměstnaných osob se během sledovacího období snížil o 4,4 %. Volná pracovní místa se v období let 2014-2018 zvýšila více než pětinašobně (viz Tab.19).

Tab.19: Základní ukazatele trhu práce v České republice v období let 2014-2018 (k 31.12.)

rok	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VMP
2014	541 914	7,5	58 739	9,2
2015	453 118	6,2	102 545	4,4
2016	381 373	5,2	132 496	2,9
2017	280 620	3,8	216 629	1,3
2018	231 534	3,1	324 410	0,7

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Tab.20: Základní ukazatele trhu práce v okrese Uherské Hradiště v období let 2014-2018 (k 31.12.)

rok	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VMP
2014	6 249	6,4	819	7,6
2015	5 060	5,2	1 700	3,0
2016	4 396	4,5	1 918	2,3
2017	3 128	3,2	2 215	1,4
2018	2 481	2,4	2 820	0,9

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Po prodělané krizi okres Uherské Hradiště vykazoval na první pohled přívětivější hodnoty základních ukazatelů trhu práce než okres Hodonín. V roce 2014 bylo na Uherskohradištsku evidováno více než 6 tisíc nezaměstnaných, ale následující roky tento počet neustále klesal. Od začátku do konce sledovaného období klesl počet uchazečů o práci o necelé 4 tisíce na zhruba 2,5 tis. nezaměstnaných. Podíl nezaměstnaných osob na produktivním obyvatelstvu poklesl o 4 %-ní body, z hodnoty 6,4 % na konci roku 2014 na hodnotu 2,4 % o čtyři roky později. Na druhé straně rostl počet volných pracovních míst. Ten se za 4 roky více než ztrojnásobil a v absolutním vyjádření počet volných pracovních míst vzrostl o 2 tis. (Tab.20). To znamená, že nabídka volných pracovních míst se

začala vyrovnávat s poptávkou uchazečů o práci. Na konci roku 2014 na jedno volné pracovní místo připadalo 7,6 evidovaných uchazečů o práci a o 4 roky později již bylo v okrese evidováno více volných pracovních míst než nezaměstnaných.

Obdobný vývoj jako na Uherskohradištsku (pokles počtu uchazečů o práci a nárůst evidovaných volných pracovních míst) lze pozorovat v období let 2014 až 2018 i na Hodonínsku. Horší postavení okresu Hodonín oproti okresu Uherské Hradiště však zůstalo zachováno. I když počet nezaměstnaných klesl za sledované období zhruba na polovinu (z 11 397 na 5 670), tak ukazatel podílu nezaměstnaných osob dosahoval na konci roku 2018 hodnoty 5,2 %, což bylo podstatně více než činil celorepublikový průměr.

Tab.21: Základní ukazatele trhu práce v okrese Hodonín v období let 2014-2018 (k 31.12.)

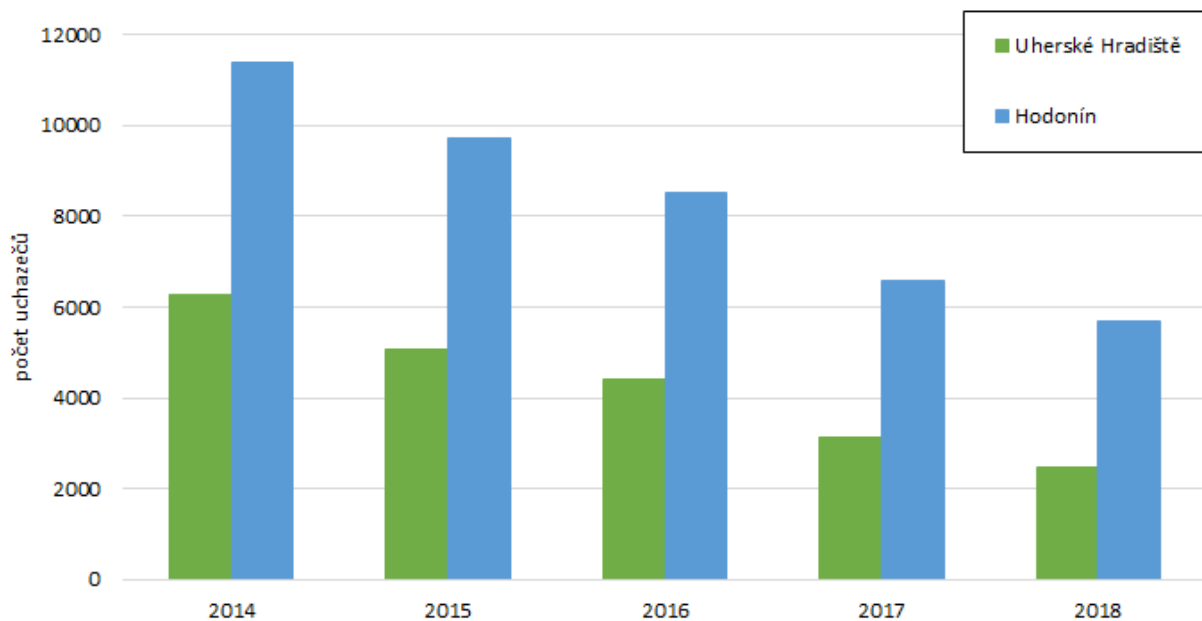
rok	Uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VMP
2014	11 397	10,4	512	22,3
2015	9 709	9,0	790	12,3
2016	8 524	8,0	816	10,4
2017	6 576	6,2	1 364	4,8
2018	5 670	5,2	2 172	2,6

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

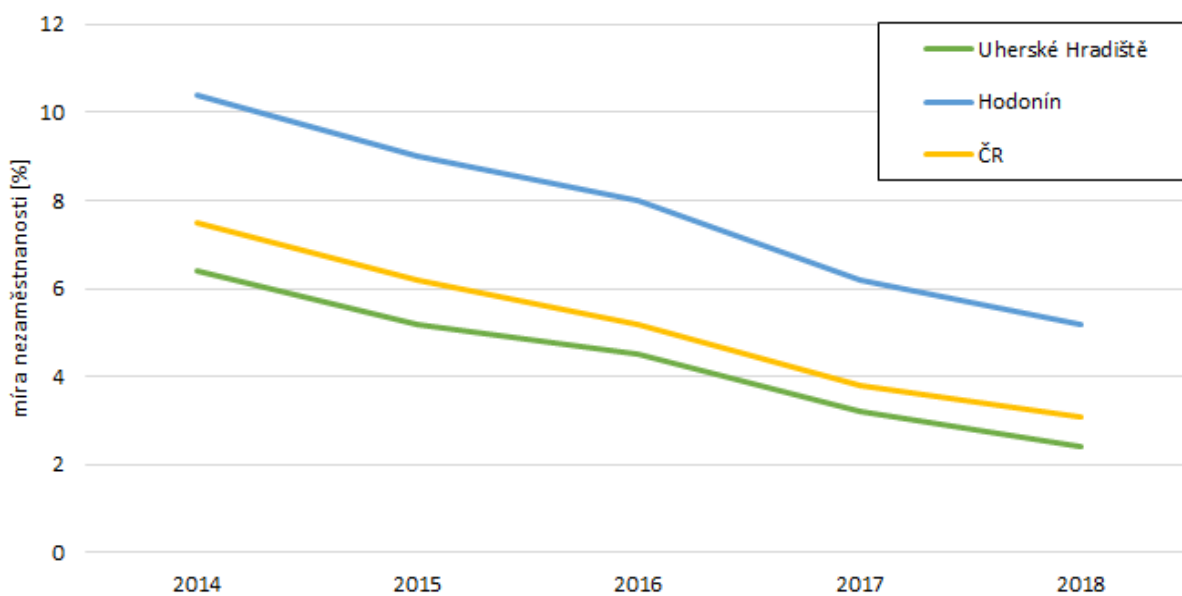
Vysvětlivky: PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Situace ve druhém studovaném okrese, tedy Hodoníně byl rozdílná. Základní ukazatele trhu práce vykazovaly vyšší hodnoty než okres Uherské Hradiště. Uchazečů o zaměstnání bylo počátkem sledovaného období, tedy v roce 2014, něco přes 11 tisíc a volných pracovních míst bylo pouze 512 (viz. Tab21). To vykazuje i vysoká hodnota uchazečů na jedno volné pracovní místo, která v tom roce činila hodnotu 22,3. Dokonce i podíl nezaměstnaných osob vykazoval dvouciferné hodnoty čísel, tedy 10,4 %. S porovnáním s druhým studovaným okresem jsou tyto hodnoty horší než v případě okresu Uherské Hradiště. Vývoj i zde měl sestupnou tendenci, kdy počet uchazečů, podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo neustále rok od roku klesal, v tomto případě ale hodnoty nevykazovaly takový pokles, jako v případě okresu Uherské Hradiště, který měl tyto hodnoty lepší. Nicméně počet volných pracovních míst měl vzestupnou tendenci v obou okresech, o čemž vypovídá i snižující se počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. V roce 2018 v okrese Hodonín připadlo jedno volné pracovní místo na 2,6 uchazečů. Celkový počet uchazečů o zaměstnání bylo koncem roku 2018 něco přes 5,5 tisíc. Během pěti let klesl podíl nezaměstnaných osob na polovinu, tedy na hodnotu 5,2 %.

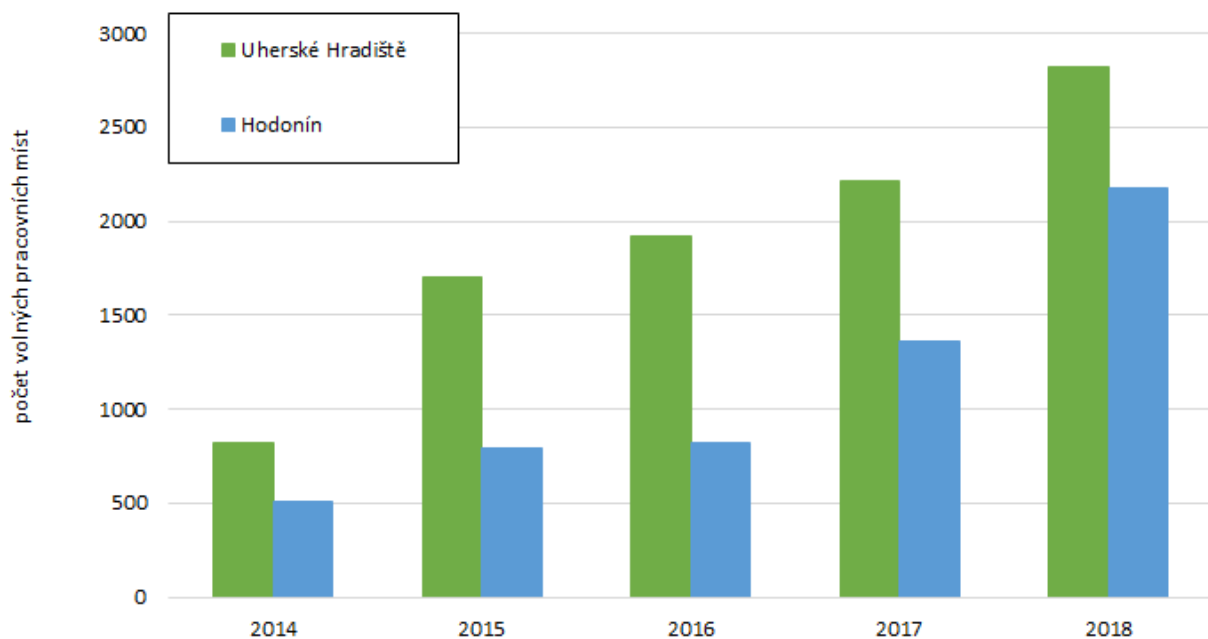
Grafické zobrazení vývoje základních ukazatelů trhu práce viz Obr.11, Obr.12, Obr.13, Obr.14.

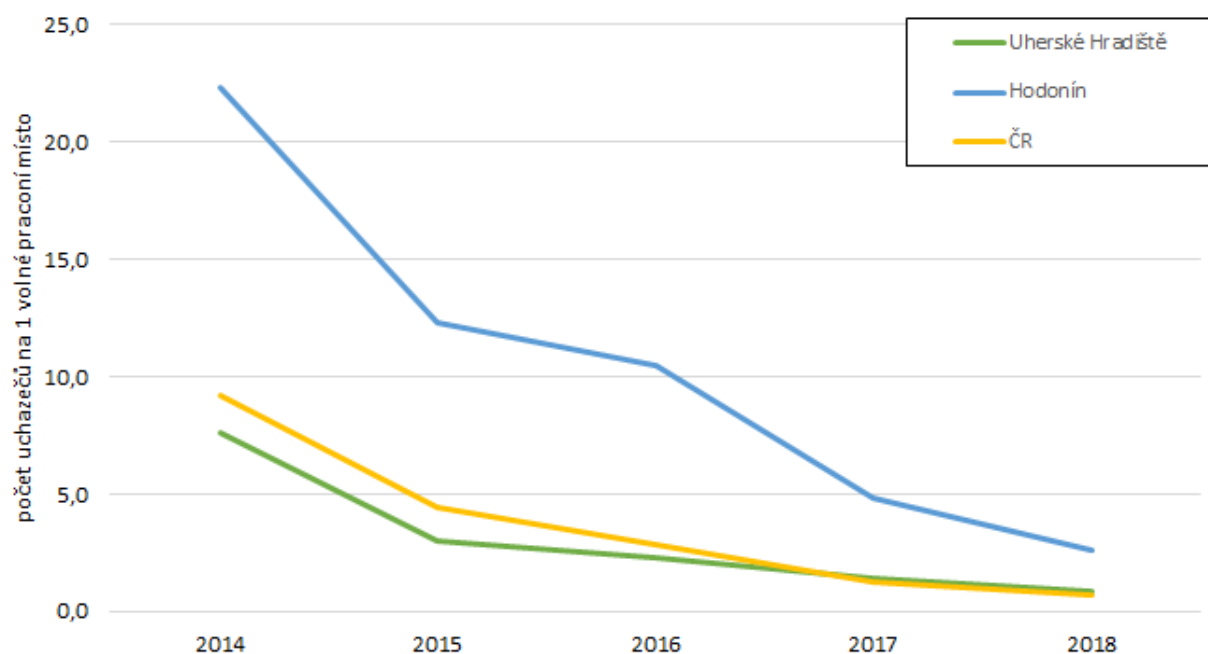
Obr.11: Počet uchazečů o zaměstnání v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v období let 2014-2018 (k 31.12.); vlastní zpracování

Obr.12: Míra nezaměstnanosti ve studovaných okresech a České republice v období let 2014-2018 (k 31.12.); vlastní zpracování

Obr.13: Počet volných pracovních míst v okresech Uherské Hradiště a Hodonín v období let 2014-2018 (k 31.12.); vlastní zpracování

Obr.14: Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo ve studovaných okresech a České republice v období let 2014-2018 (k 31.12.); vlastní zpracování

9. Regionálně-geografická analýza trhu práce v období 31. 12. 2014 – 31. 12. 2018

Situace na trhu práce ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem.

Tab.22: Základní ukazatele trhu práce v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2014 (k 31.12.)

území	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VPM
SO ORP Uherské Hradiště	3956	6,5	508	7,8
SO ORP Uherský Brod	2196	6,1	311	7,1
okres Uherské Hradiště	6152	6,4	819	7,5
SO ORP Hodonín	5046	11,8	244	20,7
SO ORP Kyjov	3452	9,1	88	39,2
SO ORP Veselí nad Moravou	2527	9,5	180	14,0
okres Hodonín	11025	10,4	512	21,5

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Ve správních obvodech obce s rozšířenou působností Uherské Hradiště lze ke konci roku 2014 zaznamenat obdobné hodnoty, jako ve studovaném okrese Uherské Hradiště. Počet uchazečů klesl z necelých čtyř tisíc na hodnotu 1,5 tisíce. Podíl nezaměstnanosti klesl o necelé 4 % a počet volných pracovních míst se navýšil o 1,1 tisíce. Co se týče počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo, v roce 2014 jich na jedno volné pracovní místo bylo 7,8 uchazečů, kdežto v roce 2018 jich bylo 0,9 což znamená, že v tomto roce bylo více pracovních míst více než počet uchazečů.

Tab.23: Základní ukazatele trhu práce v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018 (k 31.12.)

území	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VPM
SO ORP Uherské Hradiště	1553	2,6	1623	1,0
SO ORP Uherský Brod	641	1,9	1175	0,5
okres Uherské Hradiště	2194	2,4	2798	0,8
SO ORP Hodonín	2245	5,5	897	2,5
SO ORP Kyjov	1756	4,8	693	2,5
SO ORP Veselí nad Moravou	1205	4,8	509	2,4
okres Hodonín	5206	5,2	2099	2,5

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Stejně jako ve SO ORP Uherské Hradiště, tak i SO ORP Uherský Brod vykazoval pozitivní vývoj základních ukazatelů trhu práce. Počet uchazečů o zaměstnání klesl z necelých 2,2 tisíce na zhruba 650 a podíl nezaměstnaných osob se z hodnoty 6,1 % na hodnotu 1,9 %. Počet volných pracovních míst se navýšil o 800 a počet uchazečů klesl během pěti let z hodnoty 7,1 na hodnotu 0,5. To znamená, že na jednoho uchazeče o zaměstnání připadly dvě pracovní místa. V tabulkách lze vidět, že každý z ukazatelů měl sestupnou tendenci a situace se rok od roku zlepšovala. V případě volných pracovních míst zde hodnoty stoupaly, což je také pozitivní vývoj. Ze všech studovaných SO ORP vykazoval SO ORP Uherský Brod nejlepší hodnoty podílu nezaměstnaných osob a ukazatele počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo. Situace v okrese Hodonín, tedy konkrétnější pro jeho SO ORP byla odlišná, než v případě okresů a jejich SO ORP v Uherském Hradišti. Hodnoty sice vykazovaly zlepšení ve všech základních ukazatelích, ale nedosahovaly takových hodnot, jako v případě druhého studovaného okresu. Počet uchazečů bylo na začátku sledovacího období něco přes 5 tisíc a během pěti let klesl na zhruba 2,2 tisíce. Zde můžeme vidět největší podíl nezaměstnaných osob na začátku sledovacího období s hodnotou 11,8 % ze všech studovaných SO ORP.

V roce 2014 připadalo na jedno volné pracovní místo 20,7 uchazečů, během vývoje však tato hodnota klesla na počet 2,5 uchazečů na jedno volné pracovní místo. Počet volných pracovních míst se navýšil během sledovaného období o necelých 650. V případě SO ORP Kyjov zde můžeme vidět nejvyšší hodnotu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo začátkem sledovacího období. S hodnotou 39,2 uchazečů na jedno volné pracovní místo je suverénní co se této extrémní hodnoty týče. Druhá nejvyšší hodnota začátkem sledovacího období je 20,7 v SO ORP Hodonín, což je skoro dvakrát méně než v případě Kyjova. Příčinou je jistě nízký počet pracovních míst, kterých bylo pouze 88. Postupem času se pracovní místa začala navyšovat a počet uchazečů začal klesat, o čemž svědčí i ukazatel uchazečů na jedno volné pracovní místo, kde během sledovaného období klesl na počet 2,5. Počet uchazečů začátkem sledovacího období bylo zhruba 3,5 tisíce a klesl během vývoje na 1,7 tisíce. Podíl nezaměstnaných osob zde během vývoje klesl z původní hodnoty 9,1 % na hodnotu koncem sledovacího období 4,8 %.

Tab.24: Základní ukazatele trhu práce v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2014 (k 31.12.)

území	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VPM
SO POÚ Bojkovice	371	6,3	74	4,99
SO POÚ Staré Město	531	6,7	57	9,23
SO POÚ Uherské Hradiště	3 077	6,4	419	7,23
SO POÚ Uherský Brod	1 833	6,1	237	7,71
SO POÚ Uherský Ostroh	405	6,4	32	12,50
SO POÚ Bzenec	798	9,0	13	58,23
SO POÚ Hodonín	5 094	11,8	244	20,68
SO POÚ Kyjov	2 384	9,3	56	39,73
SO POÚ Strážnice	498	9,7	28	17,39
SO POÚ Velká nad Veličkou	543	9,5	23	23,13
SO POÚ Veselí nad Moravou	1 548	9,5	129	11,69
SO POÚ Žďánice	501	8,1	19	24,74

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: SO POÚ – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem; PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Tab.25: Základní ukazatele trhu práce v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018 (k 31.12.)

území	uchazeči	PNO [%]	VPM	uchazeči na 1 VPM
SO POÚ Bojkovice	102	1,5	288	0,29
SO POÚ Staré Město	216	2,6	171	1,15
SO POÚ Uherské Hradiště	1 308	2,6	1 279	0,93
SO POÚ Uherský Brod	663	1,9	887	0,63
SO POÚ Uherský Ostroh	181	2,8	173	0,98
SO POÚ Bzenec	373	4,2	312	1,08
SO POÚ Hodonín	2 425	5,5	897	2,50
SO POÚ Kyjov	1 282	5,2	366	3,25
SO POÚ Strážnice	218	4,4	102	2,07
SO POÚ Velká nad Veličkou	278	4,8	204	1,25
SO POÚ Veselí nad Moravou	812	4,9	203	3,64
SO POÚ Žďánice	250	4,1	15	15,33

Pramen: Statistiky o trhu práce – statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: SO POÚ – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem; PNO – podíl nezaměstnaných osob; VPM – volná pracovní místa

Vizuální zobrazení podílu nezaměstnaných osob s počtem uchazečů na jedno volné pracovní místo viz příloha Obr.15.

10. Problémové skupiny obyvatelstva, hůře se uplatňující na trhu práce

Součástí trhu práce a jeho prostředí jsou také problémové, respektive rizikové skupiny obyvatel. V České republice bylo identifikováno několik sociálních skupin, jejichž postavení na trhu práce je složitější. Každá skupina problémových obyvatel je unikátní a často každá z nich potřebuje specifickou pomoc při hledání cest z těžkých životních situací. Definovat přesně každou rizikovou skupinu je značně obtížné skrze subjektivní hodnocení, avšak problematika každé skupiny je ošetřena zákonem. V zákoně o zaměstnanosti, přesněji dle § 33 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, mezi problémové skupiny řadíme:

- „a) fyzické osoby se zdravotním postižením (§ 67),*
- b) fyzické osoby do 20 let věku,*
- c) těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu,*
- d) fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku,*
- e) fyzické osoby starší 50 let věku,*
- f) fyzické osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců,*
- g) fyzické osoby, které potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména fyzické osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, fyzické osoby společensky nepřízpůsobené, fyzické osoby po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence a fyzické osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.“*

V této kapitole se bude pojednávat pouze o vybrané rizikové skupiny (viz Tab.26 až Tab.37), jejichž zastoupení je ve studovaných okresech značné a tyto skupiny jsou znázorněny v následujících tabulkách. První problémovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením, které potřebují na trhu práce velmi specifické podmínky. Je zřejmé, že nemohou vykonávat všechnu práci a většinou jde u těchto lidí o individuální záležitost. Firmy musí zaměstnávat určité procento osob se zdravotním postižením nebo jsou nuceny kupovat výrobky od chráněných dílen. Právě chráněné dílny jsou ideální možností pro tuto skupinu lidí. Z výzkumů vzešlo, že nejproblémovější skupinou jsou osoby řadící se do kategorie starších padesáti let. Firmy o takové zaměstnance nemají zájem a podceňují jejich

zkušenost i kvalitu, avšak firmy uvádí, že se tito zaměstnanci nedokážou přizpůsobit nárokům práce. Tímto problémem se zabývají různé projekty, například projekt EU, Přenos inovativních nástrojů ke zvýšení zaměstnanosti problémových skupin. Také se uskutečňují různé kurzy typu základy práce s počítačem. Většinou jsou tito lidé obsazováni do pracovních pozic jako šatnáři, hlídači apod.

Tab.26: Problémové skupiny obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a v České republice ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
okres Uherské Hradiště	1 039	1 953	1 066	2 379	532
okres Hodonín	1 715	3 253	2 333	5 286	686
Česká republika	61 196	158 087	150 313	237 165	33 041

Pramen: Statistiky o trhu práce – měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015; Statistiky o trhu práce – absolventi škol a mladiství. Praha: MPSV, 2015; vlastní zpracování

Tab.27: Problémové skupiny obyvatelstva v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a v České republice ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
okres Uherské Hradiště	520	936	380	451	191
okres Hodonín	1 160	1 993	1 195	1 724	334
Česká republika	38 268	84 374	70 858	60 529	13 414

Pramen: Statistiky o trhu práce – měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2019; Statistiky o trhu práce – absolventi škol a mladiství. Praha: MPSV, 2019; vlastní zpracování

Tab.28: Problémové skupiny obyvatelstva vyjádřené v relativních hodnotách (na obyvatelstvo v produktivním věku) v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a České republice ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
okres Uherské Hradiště	1,07	2,01	1,10	2,45	0,55
okres Hodonín	1,60	3,03	2,17	4,93	0,64
Česká republika	0,87	2,24	2,13	3,36	0,47

Pramen: Statistiky o trhu práce – měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015; Statistiky o trhu práce – absolventi škol a mladiství. Praha: MPSV, 2015; vlastní zpracování

Vysvětlivky: OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi

Tab.29: Problémové skupiny obyvatelstva vyjádřené v relativních hodnotách (na obyvatelstvo v produktivním věku) v okresech Uherské Hradiště a Hodonín a České republice ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
okres Uherské Hradiště	0,56	1,00	0,41	0,48	0,20
okres Hodonín	1,08	1,86	1,11	1,61	0,31
Česká republika	0,56	1,23	1,03	0,88	0,20

Pramen: Statistiky o trhu práce – měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2019; Statistiky o trhu práce – absolventi škol a mladiství. Praha: MPSV, 2019; vlastní zpracování

Vysvětlivky: OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi

Tab.30: Problémové skupiny obyvatelstva v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO ORP Uherské Hradiště	585	1 246	681	1 604	239
SO ORP Uherský Brod	450	701	375	756	124
SO ORP Hodonín	774	1 437	1 185	2 411	251
SO ORP Kyjov	526	1 012	660	1 698	207
SO ORP Veselí nad Moravou	413	798	479	1 160	112

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.31: Problémové skupiny obyvatelstva vyjádřené v relativních hodnotách v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO ORP Uherské Hradiště	0,95	2,03	1,11	2,62	0,39
SO ORP Uherský Brod	1,26	1,96	1,05	2,11	0,35
SO ORP Hodonín	1,82	3,37	2,78	5,66	0,59
SO ORP Kyjov	1,38	2,66	1,73	4,46	0,54
SO ORP Veselí nad Moravou	1,55	3,00	1,80	4,36	0,42

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.32: Problémové skupiny obyvatelstva v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO ORP Uherské Hradiště	350	631	263	332	84
SO ORP Uherský Brod	170	304	117	119	41
SO ORP Hodonín	491	805	603	707	94
SO ORP Kyjov	380	655	353	632	100
SO ORP Veselí nad Moravou	285	527	232	381	64

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.33: Problémové skupiny obyvatelstva vyjádřené v relativních hodnotách v SO ORP v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO ORP Uherské Hradiště	0,59	1,07	0,45	0,56	0,14
SO ORP Uherský Brod	0,50	0,89	0,34	0,35	0,12
SO ORP Hodonín	1,21	1,99	1,49	1,75	0,23
SO ORP Kyjov	1,04	1,79	0,97	1,73	0,27
SO ORP Veselí nad Moravou	1,13	2,10	0,92	1,52	0,25

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.34: Problémové skupiny obyvatelstva v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO POÚ Bojkovice	85	132	66	141	14
SO POÚ Staré Město	87	171	105	251	31
SO POÚ Uherské Hradiště	449	959	506	1 198	178
SO POÚ Uherský Brod	365	569	309	615	110
SO POÚ Uherský Ostroh	49	116	70	155	30
SO POÚ Bzenec	95	206	133	341	37
SO POÚ Hodonín	774	1 437	1 185	2 411	251
SO POÚ Kyjov	365	657	427	1 142	137
SO POÚ Strážnice	62	152	74	190	27
SO POÚ Velká nad Veličkou	107	180	87	261	25
SO POÚ Veselí nad Moravou	244	466	318	709	60
SO POÚ Ždánice	66	149	100	215	33

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO POÚ – správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.35: Problémové skupiny obyvatelstva v SO POÚ vyjádřené v relativních hodnotách v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2014

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO POÚ Bojkovice	1,46	2,27	1,14	2,43	0,24
SO POÚ Staré Město	1,10	2,17	1,33	3,18	0,39
SO POÚ Uherské Hradiště	0,95	2,03	1,07	2,54	0,38
SO POÚ Uherský Brod	1,21	1,89	1,03	2,05	0,37
SO POÚ Uherský Ostroh	0,79	1,87	1,13	2,49	0,48
SO POÚ Bzenec	1,14	2,46	1,59	4,07	0,44
SO POÚ Hodonín	1,82	3,37	2,78	5,66	0,59
SO POÚ Kyjov	1,52	2,74	1,78	4,77	0,57
SO POÚ Strážnice	1,24	3,03	1,47	3,78	0,54
SO POÚ Velká nad Veličkou	1,91	3,21	1,55	4,66	0,45
SO POÚ Veselí nad Moravou	1,53	2,92	1,99	4,44	0,38
SO POÚ Ždánice	1,14	2,58	1,73	3,72	0,57

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2015

Vysvětlivky: SO POÚ – Pověřený obecní úřad; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Tab.36: Problémové skupiny obyvatelstva v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO POÚ Bojkovice	20	40	15	19	5
SO POÚ Staré Město	47	74	44	48	5
SO POÚ Uherské Hradiště	273	497	188	257	68
SO POÚ Uherský Brod	150	264	102	100	36
SO POÚ Uherský Ostroh	30	60	31	27	11
SO POÚ Bzenec	74	129	66	113	18
SO POÚ Hodonín	491	805	603	707	94
SO POÚ Kyjov	257	437	248	443	71
SO POÚ Strážnice	37	77	30	55	12
SO POÚ Velká nad Veličkou	74	112	44	73	19
SO POÚ Veselí nad Moravou	174	338	158	253	33
SO POÚ Ždánice	49	89	39	76	11

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2019

Vysvětlivky: SO POÚ – Pověřený obecní úřad; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Na konci roku 2018 vypadala situace s problémovými skupinami obyvatel v POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín lépe než před pěti lety. Nejpočetnější skupinou byli sice opět dlouhodobě nezaměstnaní, ale jejich počet o zhruba 5,5 tisíce na počet necelých 2,2 tisíce. Naopak nejmenší skupinu zde opět tvoří absolventi, jejichž počet nyní udává hodnotu necelých 400. Nejvíce osob na území pověřeného obecního úřadu nalezneme v Hodoníně, kde tyto osoby spadají do

kategorie starší padesáti let. Naopak nejméně absolventů nalezneme ve Starém Městě a v Bojkovicích.

Tab.37: Problémové skupiny obyvatelstva v SO POÚ vyjádřené v relativních hodnotách v okresech Uherské Hradiště a Hodonín ke konci roku 2018

území	OZP	50+	ZV	DN	ABS
SO POÚ Bojkovice	0,36	0,73	0,27	0,34	0,09
SO POÚ Staré Město	0,63	0,98	0,59	0,64	0,07
SO POÚ Uherské Hradiště	0,60	1,09	0,41	0,57	0,15
SO POÚ Uherský Brod	0,52	0,92	0,35	0,35	0,13
SO POÚ Uherský Ostroh	0,50	1,00	0,52	0,45	0,18
SO POÚ Bzenec	0,92	1,61	0,82	1,41	0,22
SO POÚ Hodonín	1,21	1,99	1,49	1,75	0,23
SO POÚ Kyjov	1,12	1,91	1,08	1,93	0,31
SO POÚ Strážnice	0,77	1,61	0,63	1,15	0,25
SO POÚ Velká nad Veličkou	1,39	2,10	0,83	1,37	0,36
SO POÚ Veselí nad Moravou	1,16	2,25	1,05	1,68	0,22
SO POÚ Ždánice	0,88	1,60	0,70	1,36	0,20

Pramen: GIS – prostorová analýza (GIS0, GIS1). Praha: MPSV, 2019

Vysvětlivky: SO POÚ – Pověřený obecní úřad; OZP – osoby zdravotně postižené; 50+ - osoby starší padesáti let; ZV – základní vzdělání; DN – dlouhodobě nezaměstnaní; ABS – absolventi; GIS – geografický informační systém

Vizuální zobrazení jednotlivých ukazatelů problémových skupin obyvatelstva, tj. osoby zdravotně postižené, osoby starší padesáti let, osoby se základním vzděláním, dlouhodobě nezaměstnaní a absolventi viz příloha Obr.16, Obr.17, Obr.18, Obr.19 a Obr.20.

11. Cizinci

Do problémové skupiny obyvatel se řadí také cizinci. Po politickém převratu a následné ekonomické transformaci chyběla data, které by pojednávala o základních charakteristikách počtu pracujících cizinců v České republice. První data o cizincích poskytl Výzkumný ústav práce a sociálních věcí ČR. Celkově jich v České republice v roce 2001 bylo evidováno přibližně 167 tisíc z toho 1,2 tisíc jich bylo evidováno v okrese Uherské Hradiště a 1,8 tisíc v okrese Hodonín. Podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle byl v České republice 3,23 %. Tato hodnota byla ve studovaných okresech nižší, v okrese Uherské Hradiště činila 1,61 % a v okrese Hodonín 2,31 % (podrobnější data viz Tab.38).

Tab.38: Základní struktura pracujících cizinců v České republice za vybraná území koncem roku 2001

území	cizinci			% na cizincích
	ÚP	ŽO	celkem	
okres Uherské Hradiště	877	305	1 182	1,61
okres Hodonín	1 554	268	1 822	2,31
Zlínský kraj	8 966	2 838	11 804	2,94
Jihomoravský kraj	14 390	5 504	19 894	2,41
Česká republika	103 652	64 000	167 652	3,23

Pramen: Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č.8./ Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2002.

Vysvětlivky: ÚP – cizinci evidovaní na úřadu práce; ŽO – cizinci s živnostenským oprávněním; % na cizincích – podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle

Celkový počet pracujících cizinců v České republice byl přibližně 167 tisíc, z čehož cizinců v pozici zaměstnanců bylo 103 652 a cizinců s platným s platným živnostenským oprávněním bylo přesně 64 tisíc. Podíl pracujících cizinců na celkové pracovní síle v ČR za rok 2001 byl 3,23 %. V porovnání se studovanými okresy, kdy měl okres Uherské Hradiště podíl cizinců na celkové pracovní síle hodnotu 1,61 % a okres Hodonín hodnotu 2,31 %, byla republiková hodnota podílu vyšší, a to v porovnání s okresem Uherské Hradiště o 1,62 % a s okresem Hodonín o 0,92 %. V roce 2001 byl celkový počet cizinců v okrese Uherské Hradiště, tehdy ještě patřící do regionu Střední Morava, necelých 1,2 tisíce, z čehož 877 cizinců bylo evidovaných na úřadech práce a 305 bylo cizinců živnostníků. V okrese Hodonín, tehdy patřící do regionu Jihovýchod, byl celkový počet pracujících cizinců o zhruba 650 více než v okrese Uherské Hradiště, tedy něco přes 1,8 tisíce. Zaměstnaných cizinců zde bylo 1554 a cizinců s živnostenským oprávněním bylo 268.

Data o počtu pracujících cizinců na území České republiky za rok 2008, který je označován za začátkem globální ekonomické krize, se objevují v publikaci Milady Horákové zaměřující se na oblast výzkumu trhu práce s názvem Mezinárodní pracovní migrace v ČR v bulletinu č. 22. V následující Tab.39 jsou znázorněna data o počtu pracujících cizinců koncem roku 2008 ve vybraných územích.

Tab.39: Základní struktura pracujících cizinců v České republice za vybraná území koncem roku 2008

území	cizinci			% na cizincích
	ÚP	ŽO	celkem	
okres Uherské Hradiště	1 678	341	2 019	2,70
okres Hodonín	1 359	329	1 688	2,16
Zlínský kraj	6 334	1 623	7 957	2,58
Jihomoravský kraj	29 524	6 085	35 069	5,91
Česká republika	284 551	77 158	361 709	6,43

Pramen: Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č.22./ Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2009.

Vysvětlivky: ÚP – cizinci evidovaní na úřadu práce; ŽO – cizinci s živnostenským oprávněním; % na cizincích – podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle

Oproti roku 2001 se počet cizinců pracujících v České republice v roce 2008 více než zdvojnásobil, působilo jich zde přes 361 tisíc, z toho jich bylo 284 tisíc evidováno na úřadech práce a 77 tisíc cizinců mělo živnostenské oprávnění. Také se zvýšil podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle o 4,09 %, v roce 2008 tak měl hodnotu 6,43 %. Okres Uherské Hradiště měl tuto hodnotu o 3,73 % nižší než republikový průměr, avšak oproti roku 2001 tento podíl vzrostl v tomto okrese o 1,09 %. Celkový počet pracujících cizinců bylo ve zdejší okrese lehce přes 2 tisíce, přičemž cizinců evidovaných na úřadu práce bylo 1,6 tisíc a cizinců s živnostenským oprávněním bylo 341. V okrese Hodonín byl podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle 2,16 %, kdežto republiková hodnota byla více než trojnásobná. Celkový počet pracujících cizinců se snížil o zhruba 200, celková hodnota tedy činila necelých 1,7 tisíc.

Zajímavé je porovnání základní struktury pracujících cizinců v rámci krajů. Ve Zlínském kraji dosahoval podíl pracujících cizinců na celkové pracovní síle 2,58 %, zatímco v Jihomoravském kraji byl tento podíl 5,91 %. Také je zajímavý celkový počet pracujících cizinců, kde ve Zlínském kraji pracovalo necelých 8 tisíc cizinců, přičemž cizinců pracujících v Jihomoravském kraji byl více než 4x vyšší, bylo jich tedy přibližně 35 tisíc. Je to tím, že v Jihomoravském kraji leží druhé největší město v České republice Brno, které mělo významný vliv na větší a silnější koncentraci pracujících cizinců v tomto kraji.

Tab.40: Základní struktura pracujících cizinců v České republice za vybraná území koncem roku 2011

území	cizinci			% na cizincích
	ÚP	ŽO	celkem	
okres Uherské Hradiště	1 211	450	1 661	2,34
okres Hodonín	1 247	398	1 645	2,05
Zlínský kraj	5 450	1 981	7 431	2,44
Jihomoravský kraj	20 205	9 002	29 207	4,68
Česká republika	217 862	93 059	310 921	5,45

Pramen: Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č. 28. / Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2012.

Vysvětlivky: ÚP – celkem cizinci evidovaní na úřadech práce; ŽO – cizinci s živnostenským oprávněním; celkem – celková zaměstnanost cizinců; % na cizincích – podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle

Během globální ekonomické krize, tedy v roce 2011, byl zaznamenán pokles hodnot počtu cizinců pracujících v České republice, kterých bylo o zhruba 50 tisíc méně než na začátku ekonomické krize a celkově jich zde pracovalo necelých 311 tisíc (viz Tab.40). Z toho 217 862 bylo cizinců zaměstnanců a 93 059 bylo cizinců živnostníků. Také podíl cizinců na celkové pracovní síle klesl o 0,98 % na hodnotu 5,45 %. Ve studovaných okresech bylo koncem roku 2011 evidováno přibližně 1,6 tisíc cizinců. Stejně jako v minulém období bylo i v roce 2011 ve Zlínském kraji evidováno čtyřikrát méně pracujících cizinců než v Jihomoravském kraji. V obou studovaných okresech nepřesáhl počet 1,3 tisíc cizinců evidovaných na úřadech práce a cizinců s živnostenským oprávněním nebylo více než 500.

Tab.41: Základní struktura pracujících cizinců v České republice za vybraná území koncem roku 2018

území	cizinci			% na cizincích
	ÚP	ŽO	celkem	
okres Uherské Hradiště	2 837	425	3 262	0,50
okres Hodonín	2 498	469	2 967	0,45
Zlínský kraj	11 362	1 853	13 215	2,01
Jihomoravský kraj	59 145	7 228	66 373	10,08
Česká republika	568 676	89 843	658 519	100

Pramen: Cizinci v ČR. Praha: ČSÚ, 2019.

Vysvětlivky: ÚP – celkem cizinci evidovaní na úřadech práce; ŽO – cizinci s živnostenským oprávněním; celkem – celková zaměstnanost cizinců; % na cizincích – podíl evidovaných ekonomických aktivit cizinců na pracovní síle

Na konci roku 2018 v době před pandemickou krizí, která v této práci není zkoumána, se počet cizinců ve studovaných území zvýšil. Počet cizinců v České republice narostl o zhruba 350 tisíc a na konci roku 2018 jich bylo evidováno téměř 660 tisíc (viz Tab.41). Cizinců evidovaných na úřadech práce bylo necelých 570 tisíc a cizinců s platných živnostenským oprávněním přibližně 90 tisíc. V okrese Uherské Hradiště bylo evidováno o zhruba 300 cizinců více než v okrese Hodonín, avšak cizinců s živnostenským oprávněním bylo v okrese Hodonín nepatrně více.

Tab.42: Struktura pracujících cizinců v okresech Uherské Hradiště a Hodonín k 31.12 2018 vedených na ÚP ČR podle zemí

země	okres Uherské Hradiště	okres Hodonín
Slovensko	1 985	2 092
Ukrajina	416	343
Maďarsko	305	38
Rumunsko	150	45
Vietnam	77	40
Srbsko	62	15
Bulharsko	51	64
Bělorusko	47	19
Rusko	30	7

Pramen: Cizinci v ČR – 2019. Praha: ČSÚ, 2019

Nepočtenější zastoupení cizinců dle zemí mělo v obou studovaných okresech Slovensko. Každý okres evidoval přibližně 2 tisíce cizinců z této země, dohromady jich bylo na Slovácku přibližně 4 tisíce. Druhé nejpočetnější zastoupení měla Ukrajina, dohromady bylo evidováno přes 700 cizinců z Ukrajiny (podrobnější data viz Tab.42). Mezi další zástupce pracujících cizinců dle zemí původu se ve studovaných okresech objevuje Maďarsko (343 cizinců pracovníků), dále také Rumunsko (195), Vietnam (113) nebo Bulharsko (115). V okrese Uherské Hradiště byli také evidováni 4 mongolové a v okrese Hodonín jich bylo evidováno 33 a lze tedy předpokládat, že tito cizinci byli nejspíše zaměstnání větší firmou či společností, která poskytuje také ubytování pro pracovníky.

Počet cizinců pracujících na českém trhu práce výrazně roste. V polovině roku 2019 se přiblížil k hranici téměř 700 tisíc. Podíl cizinců na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství České republiky byl 13,2 %. Zhruba šest desetin (60,2 %) z celkového počtu cizinců zaměstnanců tvořili občané EU evidovaní úřady práce na základě informačních karet. Cizinci z třetích zemí pak tvořili 39,8 % z celkového počtu zaměstnanců, jejich počet tak byl 241 124 osob, z nichž nejvíce – 125 tisíc bylo těch, kteří pro vstup na český trh práce nepotřebovali povolení k zaměstnání, respektive se po nich nevyžaduje. Dalších necelých 60 tisíc (9,6 %) z celkového počtu cizinců zaměstnanců tvořili držitelé pracovního povolení a necelých 57 tisíc.

12. Závěr

Koncem osmdesátých let minulého století bylo národní hospodářství v České republice zaměřeno především na průmysl a služby. Ovšem ve studovaných okresech zde bylo specializované zemědělství ale také průmysl. Oba studované okresy měly v zemědělství průměrný počet zaměstnanců přes 18 % oproti průměru České republiky, kde se v zemědělství 13 % průměru zaměstnanců. Co se týče průmyslu, ten byl v těchto okresech velmi silný, kdy oba okresy zaměstnávaly více než 50 % pracovníků ze všech sektorů národního hospodářství. Průměr České republiky počtu zaměstnaných v průmyslu činil hodnotu 42 % koncem osmdesátých let minulého století.

Okres Uherské Hradiště je velmi silným v průmyslové výrobě. Je zde letecký průmysl v Kunovicích, který vyžaduje i potřebné vzdělání v oblasti inženýrství. Dále zde máme výrobu zbraní v průmyslovém podniku Česká zbrojovka. Tyto podniky jsou největšími v okrese Uherské Hradiště a dohromady zaměstnávají přes 2,5 tisíce zaměstnanců. I když z počátku bylo ve studovaných okresech rozvinuté cukrovarnictví, po jejich úpadku jsou zde konzervárny na výrobu ovoce a zeleniny. Opomenout proto nesmíme potravinářský podnik Hamé, s.r.o., který v současné době patří do koncernu Orkla Foods. Ten měl v obou studovaných okresech silnou tradici, a to nejenom zde, i na dalších místech v České republice. V okrese Hodonín byla na konci osmdesátých nejvýznamnější těžba nerostných surovin. Moravské lignitové doly, které byly zaměřeny na těžbu nerostných surovin, společně se Železárnami Veselí, ty byly specializované na odvětví hutnické, byly největšími zaměstnavateli. Dohromady oba závody čítaly téměř 5 tisíc zaměstnanců.

V okrese Uherské Hradiště se zaměstnanost vyvíjela velmi dobře což dokládá i hodnota nejmenší nezaměstnanosti na Moravě po dobu pěti let od roku 1994. Důvodem je i vyjížďka obyvatel mimo území okresu jejich bydliště. V období po krizi byl okres Uherské Hradiště dominantnějším než okres Hodonín. Nejen, že počet uchazečů po prodělané krizi v roce 2014 byl v okrese Uherské Hradiště kolem 6 tisíc, ve druhém okrese Hodonín jich bylo o 5 tisíc více, tedy 11 tisíc. I další ukazatele nezaměstnanosti dokazují, že okres Uherské Hradiště se dokázal velmi rychle oklepat z krize a adaptovat se na současné podmínky. Můžeme zmínit například počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. V roce 2014 jich okres Hradiště mělo jednu pozici na 7,6 uchazečů, kdežto okres Hodonín měl na jednu volnou pozici uchazečů dokonce 22,3. V obou případech došlo ke zlepšení, což dokládají data o čtyři roky později, kdy v okrese Uherské Hradiště bylo více volných pozic, než uchazečů o zaměstnání (0,9) a v okrese Hodonín tento ukazatel ukazoval na konci roku 2018 hodnotu

2.6. V porovnání je okres Uherské Hradiště, co se zaměstnanosti a trhu práce lepším než okres Hodonín.

Situace na trhu práce se ve studovaných okresech začala zlepšovat. Snižoval se počet uchazečů o zaměstnání a také se snižovala míra nezaměstnanosti. Tento trend však narušila globální pandemická situace a lze předpokládat, že na trhu práce bude situace horší, nebo se bude měnit struktura sektorů národního hospodářství. Meziročně v letech 2018 až 2019 počet uchazečů vzrostl o více než 40 tisíc. Sektor, který má do budoucna velmi silný potenciál jsou služby, které se neustále vyvíjejí a mezi zaměstnavateli převládá právě tento sektor. V okrese Uherské Hradiště je velmi vysoký potenciál průmyslové výroby. Sídlí zde mnoho ambiciózních firem, které vyžadují nejen kvalitní vzdělání, ale také spolehlivost a pracovitost. Co se týče služeb, je zde široké spektrum nabídek po památkách, tradicích i řemeslech. Zemědělství zde také nestrádá, místní obyvatelé jsou zvyklí na domácí chov drůbeže či obhospodařování úrodné půdy. Druhý studovaný okres má zde potenciál hlavně v potravinářském průmyslu, firmy jako Delimax nebo Candy Plus Sweet Factory mají silný regionální význam a pozici. V zemědělství je zde bohatě rozšířena produkce vína z vinné révy z malebných jihomoravských vinogradů.

13. Summary

This work deals with the labor market in the district of Uherske Hradiste and Hodonin. It shows the structure of the national economy, the largest employers and branch of industry. Furthermore, the development of unemployment is described here. Graphs and tables are also given here for better clarity. The greatest emphasis is placed on the post-crisis period, where indicators such as the share of unemployed persons, the number of job seekers or vacancies are given. Finally, this work deals with problem groups of the population applying on the labor market.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Literatura

BERGMANN, Ivan, a kol. (2017): *Historie a současnost podnikání na Uherskohradištsku a Uherskobrodsku*. Žehušice: Městské knihy. ISBN 978-80-86699-92-9.

BIČÍK, I., GOTZ A. (1996): Regionální aspekty transformace českého zemědělství. In: Hampl, M. et al.: *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha: DemoArt, s. 239-254. ISBN: 80-902154-2-4.

BLAŽEK, J. (2010): The Regional Impacts of the Global Financial and Economic Crisis in the Czech Republic. In: Gorzelak, G., Goh, Ch. (eds.): *Financial Crisis in Central and Eastern Europe: from similarity to diversity*. Warsaw – Washington D.S., Verlag Barbara Budrich, pp. 50-64.

BUČEK, J. (2010): The Financial and Economic Crisis in Slovakia – its Spatial Aspects and Policy Responses. In: Gorzelak, G., Goh, Ch. (eds.): *Financial Crisis in Central and Eastern Europe: from similarity to diversity*. Warsaw – Washington D.S., Verlag Barbara Budrich, pp. 190 – 208.

DRBOHLAV, D. (2008): *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: (Česko v Evropském kontextu)*. Praha: Karolinum. ISBN: 978-80-246-1552-3.

DRBOHLAV, D. a kol. (2011): *Migrace a (i)migranti v Česku „Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?“*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN – 978-80-7419-039-1.

FEŘTOVÁ, M., TEMELOVÁ, J. (2001): *Prostorová specifika strukturální nezaměstnanosti na úrovni obcí v České republice*. Sociologický časopis 47 (4): 681-715

FIALA, T., KUNC, J., TOUŠEK, V. (1999): *Aktuální tendence v zaměstnávání cizinců na trhu práce v ČR*. In: GEOGRAFIE XI, část A. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. 1. vydání, Masarykova univerzita, Brno: Svazek 145, řada přírodních věd č. 22, s. 45-50.

FIŠER, P., JANOTA J., TOUŠEK, V. (2008): *Changes in employment structure in the Czech Republic influenced by the transformation of Economy*. Europa bez granic – nowe wyzwania. Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonaloprzestrzennych. Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 107-114.

FIŠER, P. (2012): *Změny na trhu práce v Jihomoravském kraji: regionálně-geografická analýza s důrazem na období ekonomické krize*. Disertační práce. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

HAMPL, M., a kol. (1996): *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. ISBN 80-902-154-2-4.

HAMPL, M., et al. (1999): *Geography of Societal Transformation in the Czech Republic*. Prague: Department of Social Geography and Regional Development Charles University of Prague, Faculty of Science.

JATI, L. (1992): *Zaměstnanost obyvatelstva v Československu (vývoj, současné problémy a perspektivy)*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

KOPAČKA, L. a kol. (1996): *Strukturální změny ekonomiky se zvláštním zřetelem k průmyslu*. In: Hampl, M. et al.: *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha: DemoArt, s. 219-238. ISBN: 80-902154-2-4.

KOŠAŘ, A. (2009): *Geografická analýza trhu práce Zlínského kraje*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta.

KUCHAŘ, P. (2007): *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-1383-3.

LAUKO, V., GURŇÁK, D., KRIŽAN, F. (2010): *Časovo-priestorové zmeny nezamestnanosti ako prejav regionálnych disparít na Slovensku*. In: Fňukal, M., Frajer, J., Hercik, J. (eds.): *Sborník příspěvků z konference 50 let geografie na 157 Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci*.

PAJER, Jiří, G. RUCKÁ a J. MRÁKA. (2005): *Historie a současnost podnikání na Hodonínsku, Kyjovsku a Veselsku*. Žehušice: Městské knihy. ISBN 80-86699-28-5.

PEŠKOVÁ, R. (2009): *Geografická analýza trhu práce v Pardubickém kraji*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta.

RAJČÁKOVÁ, E., ŠVECOVÁ, A. (2013): *Vývoj nezamestnanosti na Slovensku v kontexte regionálnych disparít v rokoch 2001–2011*. In: *Geographia Casoviensis VII*.

ROSIČ, M., KLAMÁR, R. (2015): *Trh práce a politika zamestnanosti pre geografov*. Prešov: Prešovská univerzita, Fakulta humanitních a přírodních věd.

STODŮLKOVÁ, V. (2007): Regionálně geografická analýza trhu práce v okrese Vsetín. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta.

ŠKRABALOVÁ, O. (2015): *Trh práce v okresech Uherské Hradiště a Hodonín: regionálně geografická analýza*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta.

ŠKRABALOVÁ, O. (2018): Trh práce v Jihomoravském kraji v pokrizovém období: regionálně geografická analýza. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Přírodovědecká fakulta

TABERY, E. (2017): *Opuštěná společnost: česká cesta od Masaryka po Babiše*. Praha: Paseka. ISBN 978-80-7432-849-7.

TOMEŠ, J. (1996): *Vývoj regionálních rozdílů v nezaměstnanosti jako indikátor transformačních změn*. In: Hampl, M., a kol.: Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Praha: DemoArt, str. 255-302, ISBN: 80-902154-2-4.

TOUŠEK V. a kol. (1997): *Ekonomická motivace zaměstnavatelů k zaměstnávání osob se zdravotním postižením (Závěrečná zpráva z terénního šetření)*. Grantový úkol MPSV ČR. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

TOUŠEK, V. (1999): *Aktuální tendence v zaměstnávání občanů Slovenska v ČR*. In: Regionální spolupráce 99. Sborník z mezinárodní konference konané ve dnech 19. – 21.5.1999 v Karviné. Karviná, Opava: Slezská univerzita, Katowice: Gornoślaska Wyższa Szkoła Handlowa. s. 307-311.

TOUŠEK, V., NOVÁK, V. (2010): *Labour Market in the Czech Republic During the Present Economic Crisis*. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis*. Facultas Rerum Naturalium – Geographica, vol. 41, no. 2, pp. 65-80

TOUŠEK, V., TONEV, P. (2002): *Změny ve struktuře zaměstnanosti v regionech České republiky: vliv zahraničních investic*. In: Vybrané aspekty podnikatelského prostředí jako výchozího faktoru efektivnosti regionálních rozvojových projektů (případová studie). Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta.

ŠERÝ, O. (2010): Dopady globální ekonomické krize na průmysl v Jihomoravském kraji. In Ph.D. Workshop 2010, Proceedings. Ostrava: Ústav Geoniky AV ČR, s. 66-73.

Zdroje dat

Cizinci v ČR – 2019. Praha: ČSÚ, 2019

GIS prostorová analýza. Praha: MPSV, 2014-2018

Interní materiály katedry geografie o zaměstnanosti. Olomouc: Přírodovědecká Fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2018

Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č.8./ Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2002

Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č.22./ Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2009

Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Bulletin č. 28. / Milada Horáková – Praha: VÚPSV, v.v.i., 2012

On-line databáze firem HBI, Bisnode Česká republika, a.s.

Pracovníci a mzdové fondy národního hospodářství ČSR v roce 1989. Praha: ČSÚ

Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČSR. Praha: ČSÚ, 1988

Registr ekonomických subjektů. Praha: ČSÚ

Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Brno: KS ČSÚ, 2002

Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Zlín, Brno: KS ČSÚ, 2012

Statistická ročenka Zlínského kraje, oddíl správní obvody a obce. Zlín: ČSÚ, 2019

Statistická ročenka Jihomoravského kraje, oddíl správní obvody a obce. Brno: ČSÚ, 2019

Statistiky nezaměstnanosti – měsíční. Praha: MPSV, 1991-2015

Statistiky nezaměstnanosti – měsíční. Praha: MPSV, 2015-2019

Statistiky nezaměstnanosti – z územního hlediska. Praha: MPSV, 2015-2019

Statistiky o trhu práce, absolventi škol a mladiství. Praha: MPSV, 2015 a 2019

Statistiky o trhu práce, měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 1991-2021

Statistiky o trhu práce, měsíční statistiky o nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015-2019

Statistiky o trhu práce, statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. Praha: MPSV, 2015 a 2019

Statistiky o trhu práce, struktura uchazečů – statistiky nezaměstnanosti. Praha: MPSV, 2015 a 2019

Veřejná databáze. Praha: ČSÚ

Veřejný obchodní rejstřík a Sběrka listin

Výrobní družstva v České socialistické republice (stav k 30.6.1989). Praha: Český svaz výrobních družstev, 1990

Výsledky hospodaření JZD a státních statků v ČSR za rok 1988. Jihomoravský kraj. Praha: Agrodat, 1989

Významné podniky České republiky 1994. Praha: HBI, 2015

Webové stránky podnikatelských subjektů

Živnostenský rejstřík MPO, 2018-2020

Internetové zdroje

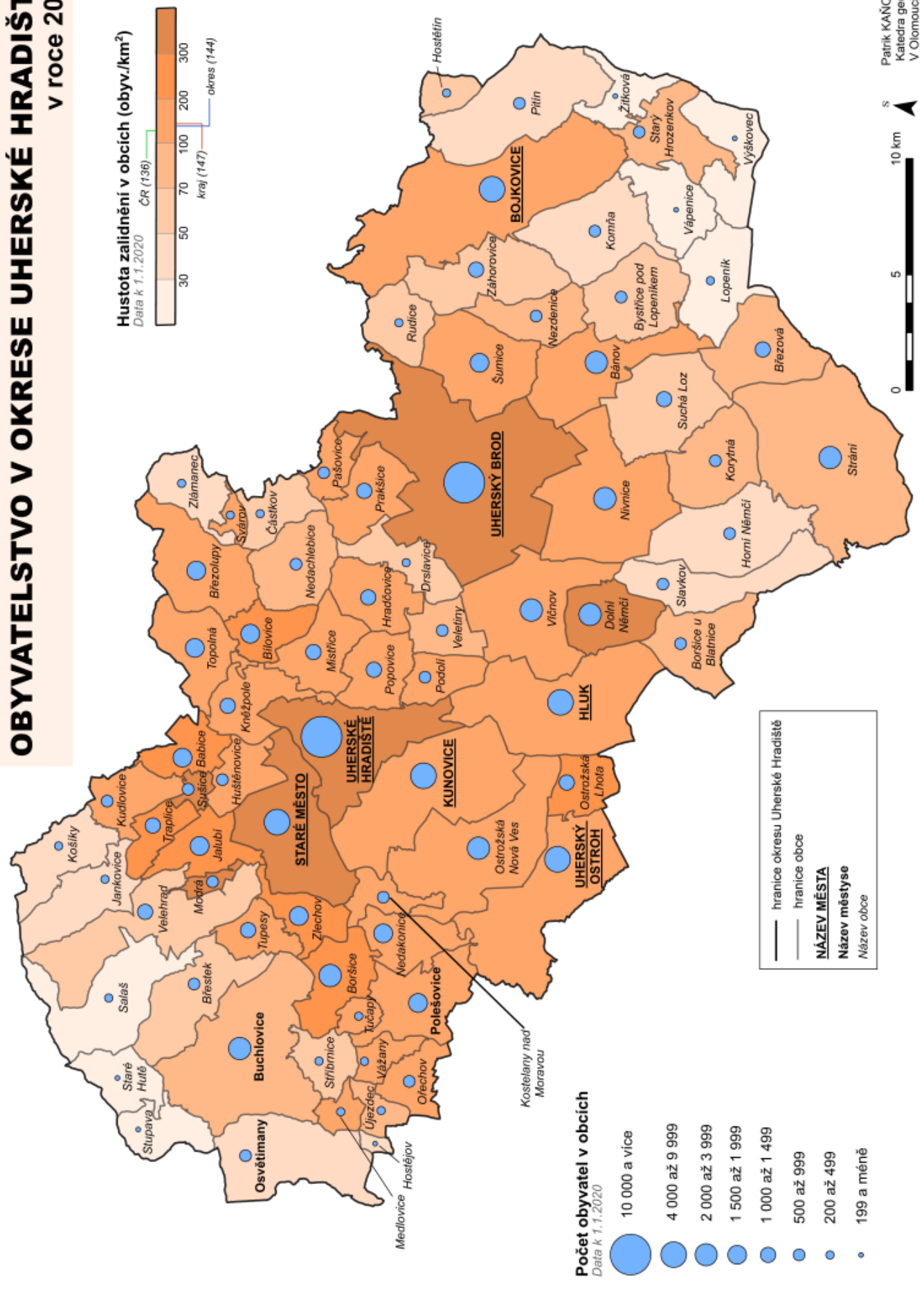
Cizinců na českém trhu práce přibylo | Statistika&My. *Statistika&My | Magazín Českého statistického úřadu* [online]. Copyright © Český statistický úřad [cit. 03.05.2021]. Dostupné z:
<https://www.statistikaamy.cz/2019/09/30/cizincu-na-ceskem-trhu-prace-pribylo/>

Problémové skupiny na trhu práce | Flek. *Flek.cz - Na správném místě – nabídka práce, brigády, úřady práce | Flek.cz* [online]. Dostupné z: <https://flek.cz/clanky/hledam-praci/problemove-skupiny-na-trhu-prace>

Katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci [online]. Copyright © [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2007/2007_Seckova.pdf

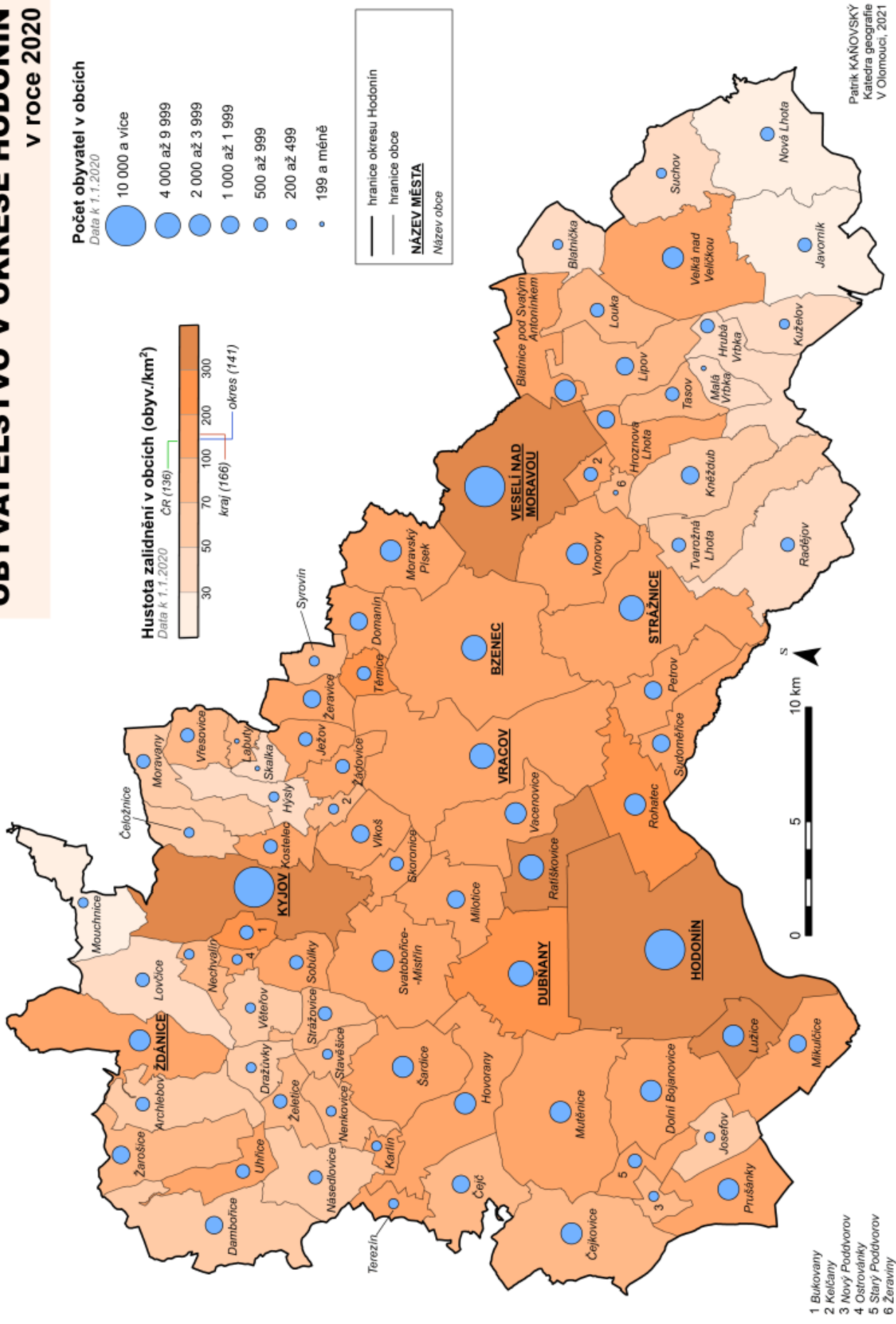
Přílohy

OBYVATELSTVO V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ v roce 2020

Obr.3: Obyvatelstvo v okrese Uherské Hradiště koncem roku 2020; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.
71

OBYVATELSTVO V OKRESE HODONÍN V roce 2020

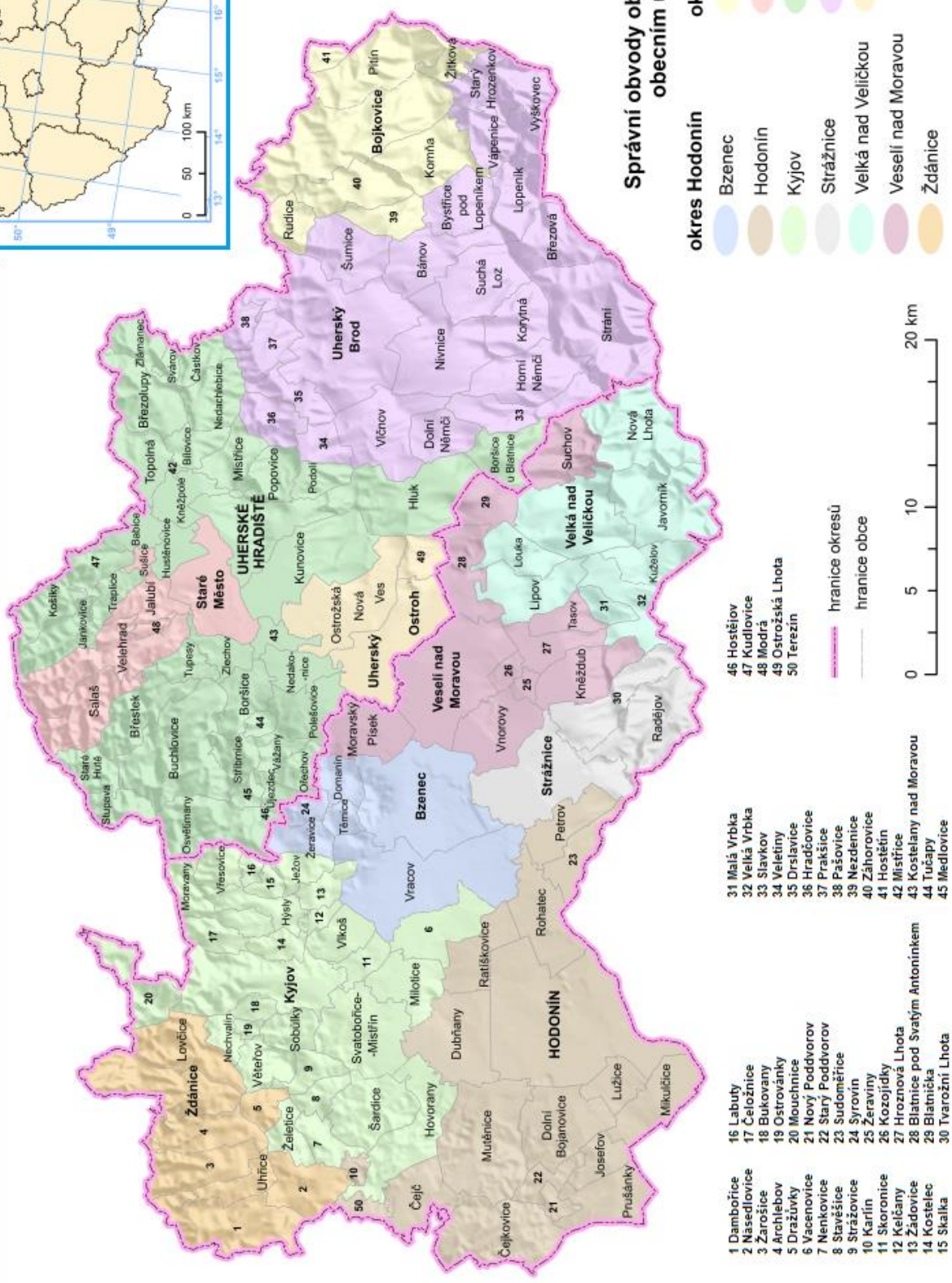

Obr.4: Obyvatelstvo v okrese Hodonín koncem roku 2020; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

ADMINISTRATIVNĚ-SPRÁVNÍ ROZDĚLENÍ ZÁJMOVÉ OBLASTI

Patrik KAŇOVSKÝ
Katedra geografie
Univerzita Palackého
Olomouc 2020

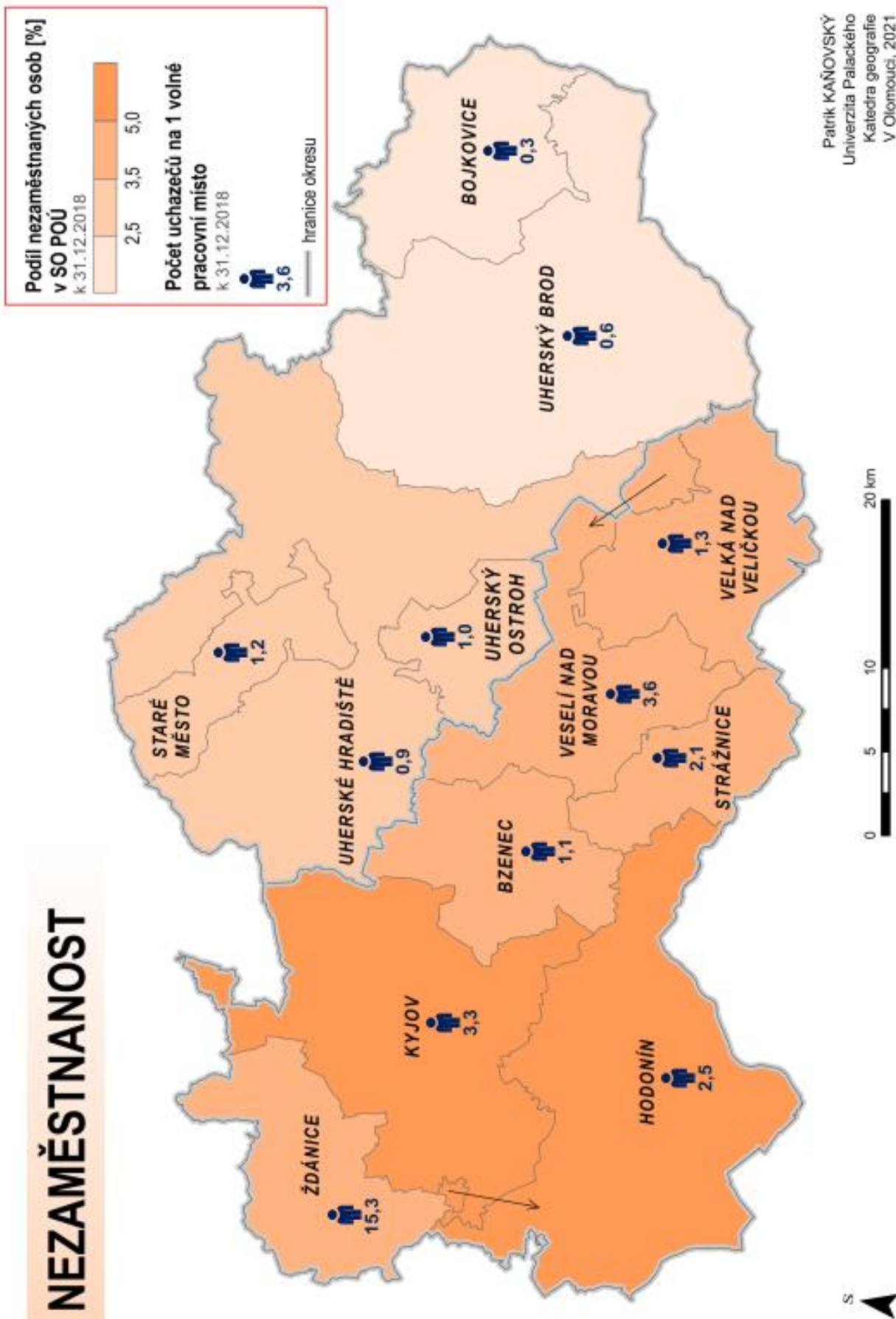

Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem

- okres Hodonín
- Bzenec
 - Hodonín
 - Kyjov
 - Strážnice
 - Velká nad Veličkou
 - Veselí nad Moravou
 - Ždánice
- okres Uherské Hradiště
- Bojkovice
 - Staré Město
 - Uherské Hradiště
 - Uherský Brod
 - Uherský Ostroh

Obr. 5: Administrativně-správní členění zájmové oblasti dle obcí v roce 2020; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

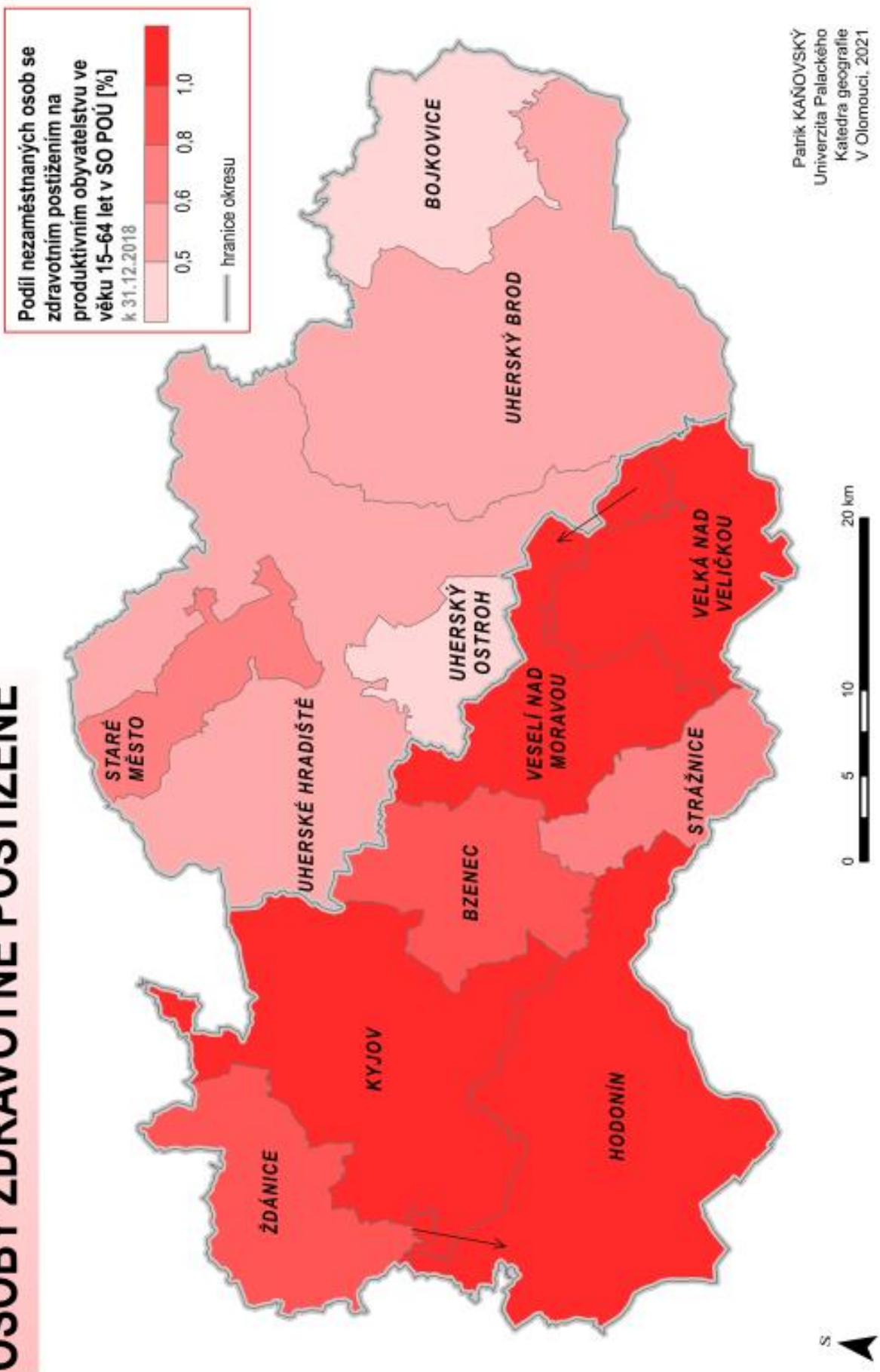
NEZAMĚŠTNANOST

Patrik KAŇOVSKÝ
 Univerzita Palackého
 Katedra geografie
 V Olomouci, 2021

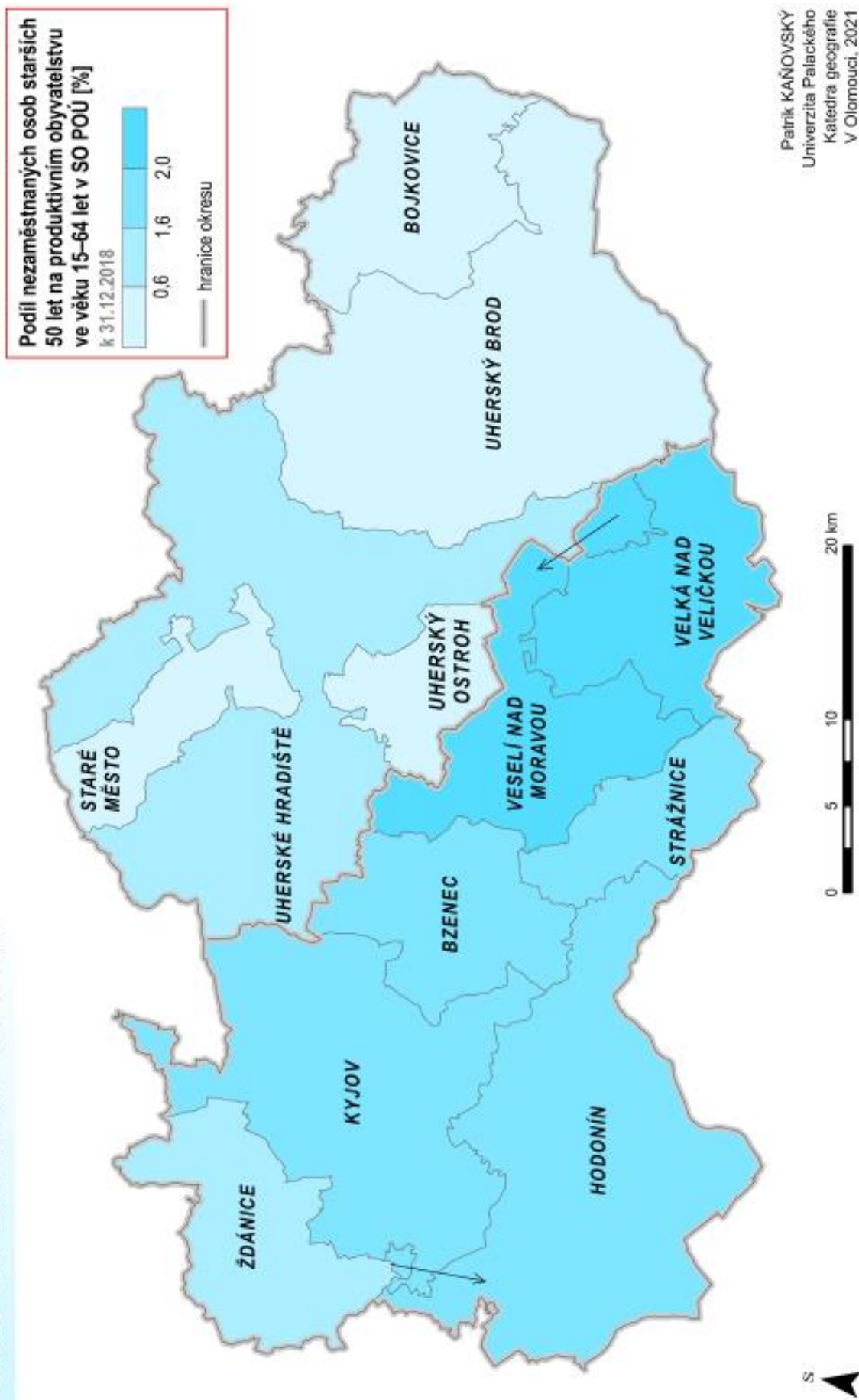
Obr.15: Podíl nezaměstnaných osob v SO POU v okresech Uherské Hradiště a Hodonín k 31.12.2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

OSOBY ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ

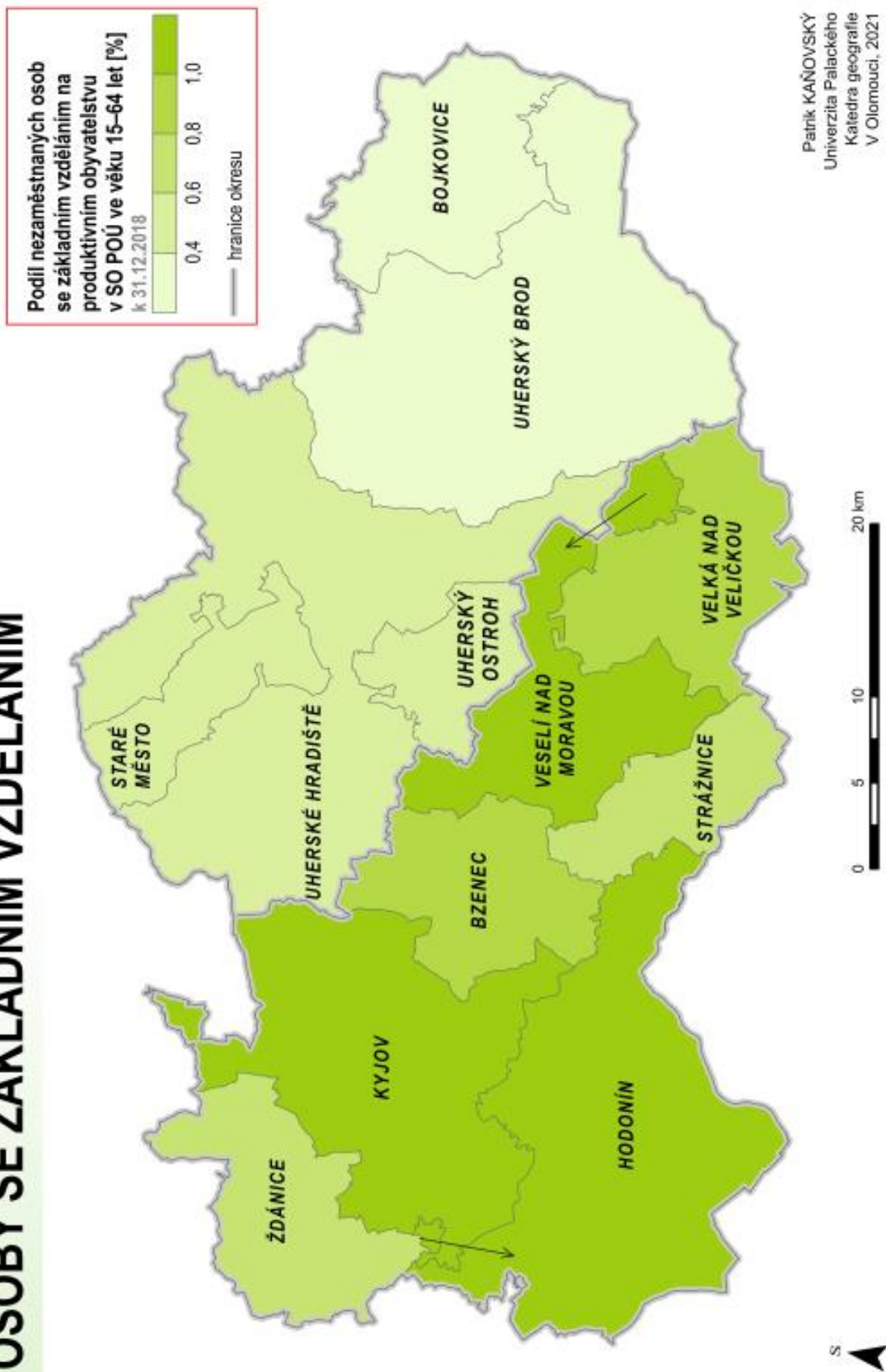
Obr.16: Podíl nezaměstnaných osob se zdravotním postižením v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

OSOBY STARŠÍ 50 LET

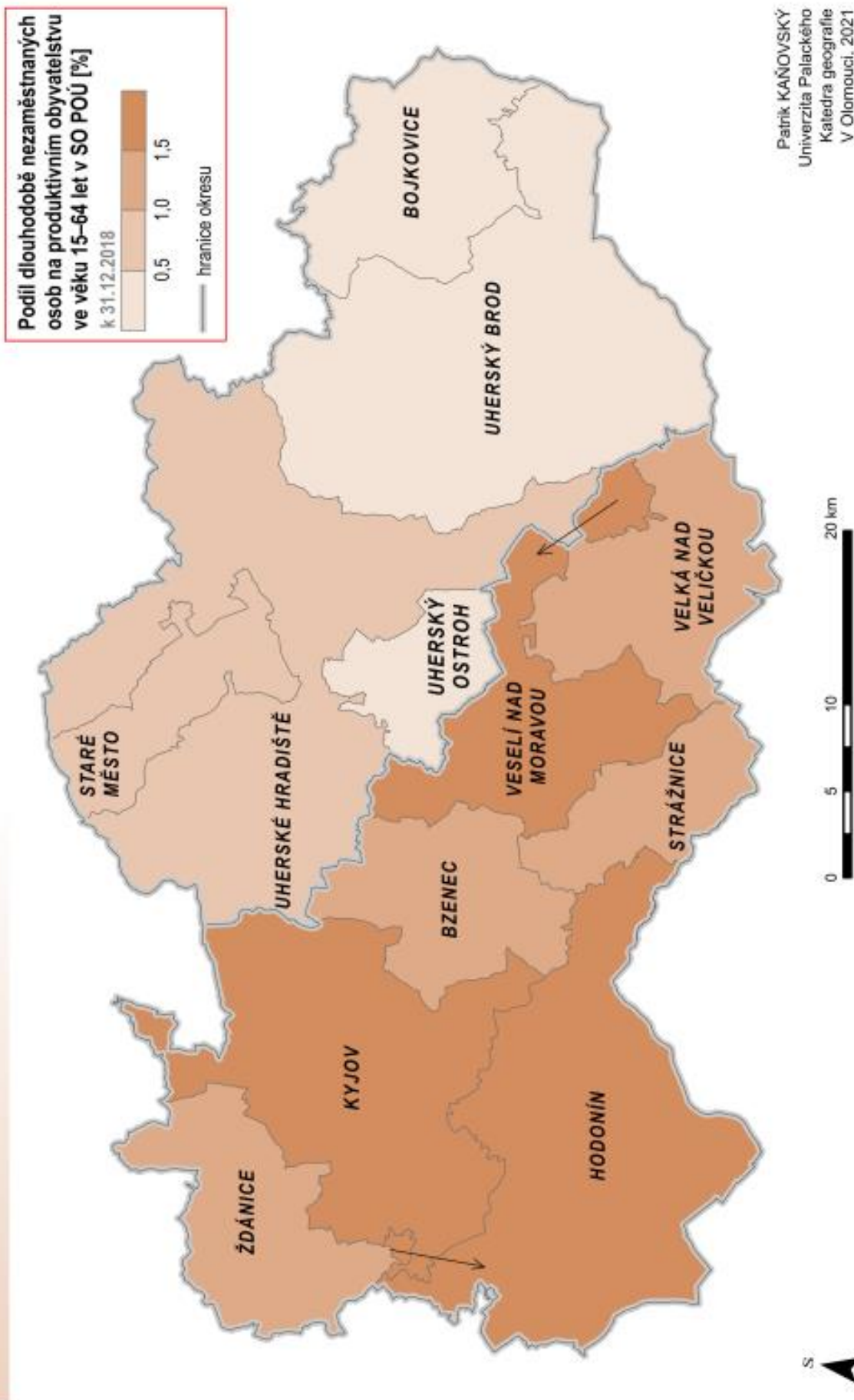
Obr.17: Podíl nezaměstnaných osob starších padesáti let v SO POU v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

OSOBY SE ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM

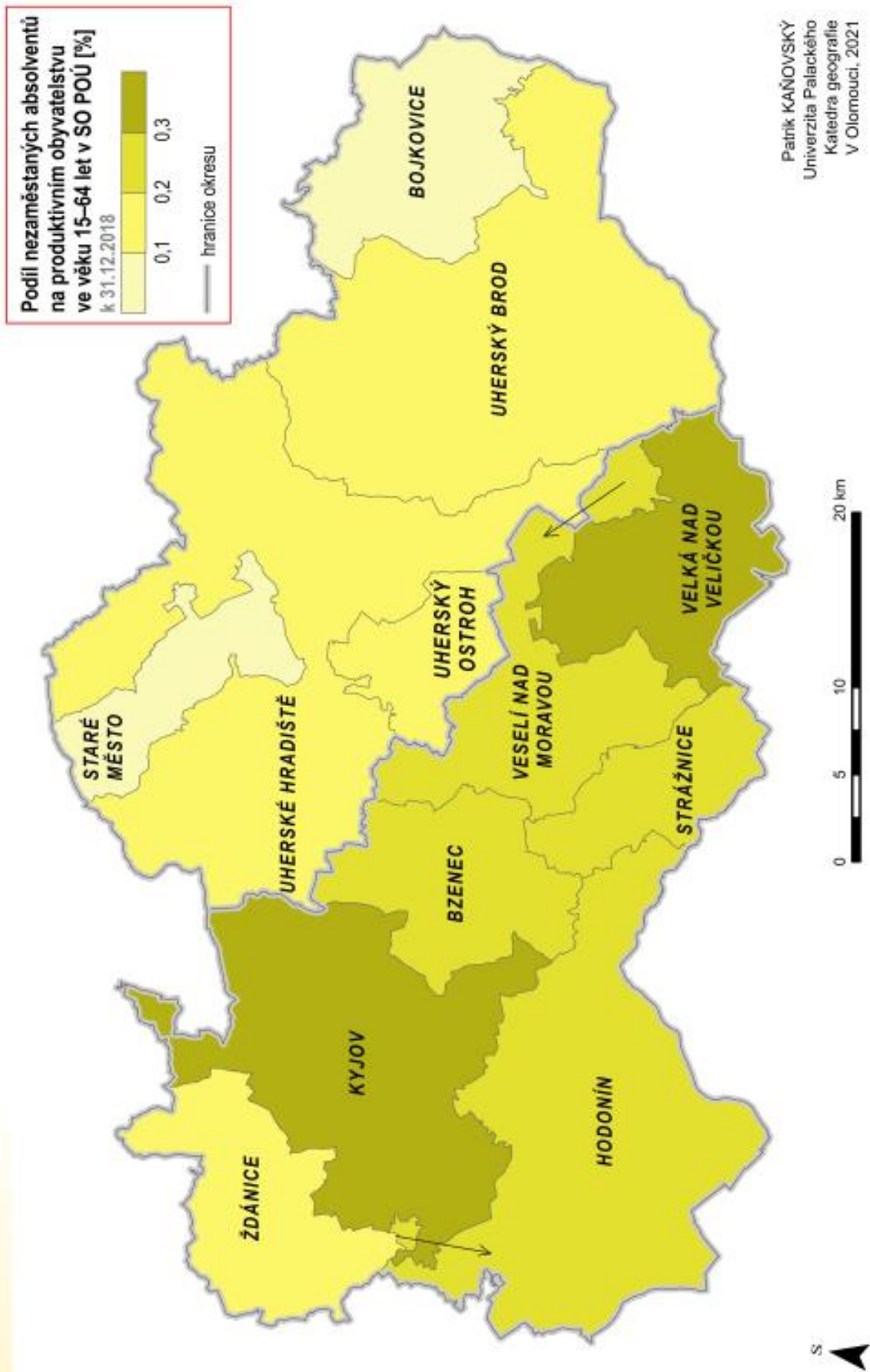
Obr.18: Podíl nezaměstnaných osob se základním vzděláním v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1

DLOUHODOBĚ NEZAMĚŠTNANÍ

Obr.19: Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1.

ABSOLVENTI

Obr.20: Podíl nezaměstnaných absolventů v SO POÚ v okresech Uherské Hradiště a Hodonín koncem roku 2018; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.4.1